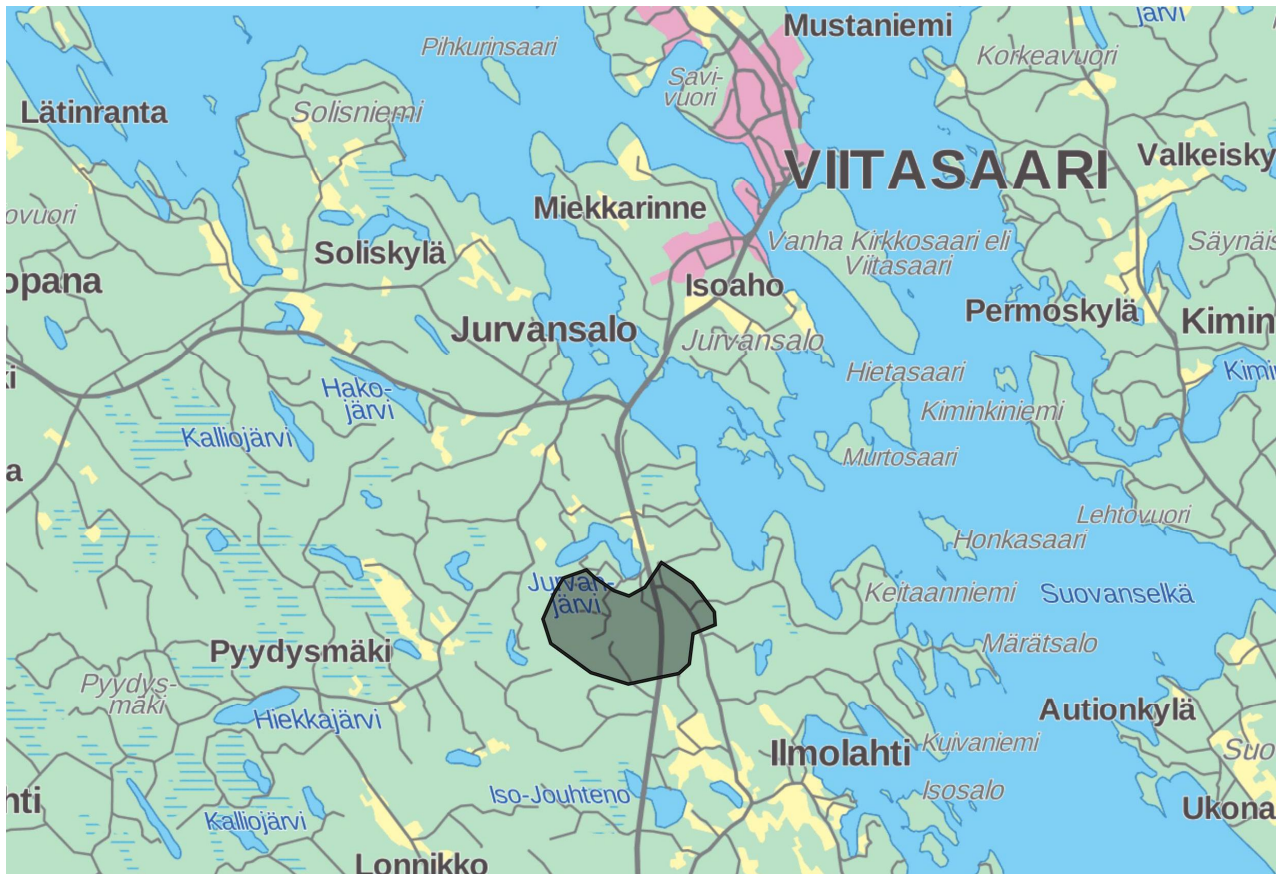

Vastaanottaja
Viitasaaren kaupunki

Asiakirjatyyppi
Kaavaselostus, ehdotusvaihe (kaavaehdotus II)

Päivämäärä
16.6.2022

ILMOLAHDEN AMPUMARADAN OSAYLEISKAAVA SELOSTUS

ILMOLAHDEN AMPUMARADAN OSAYLEISKAAVA SELOSTUS

Projekti Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava
Projekti nro 1510060728
Vastaanottaja Viitasaaren kaupunki
Asiakirjatyyppi Kaavaehdotuksen selostus
Päivämäärä 16.6.2022
Laatija Antti Kumpula, Linda Uusihakala, Jari Hosiokangas, Hanna Tolvanen
Tarkastaja Pirjo Pellikka

PERUS- JA TUNNISETIEDOT

Osayleiskaavan selostus, joka koskee 16. päivänä kesäkuuta 2022 päivättyä osayleiskaavakarttaa. Osayleiskaavan on laatinut Ramboll Finland Oy, Puutarhakatu 9, 70300 Kuopio, puh. 020 755 611 (vaihde).

Vireilletulo

Viitasaaren kaupunginhallitus päätti 2.10.2017 § 237 laittaa vireille Ilmolahden ampumaradan yleiskaavan laatimisen. Päätöksen mukaisesti yleiskaava laaditaan samanaikaisesti Keiteleen länsipuolen rantayleiskaavan kanssa.

Ilmolahden ampumaradan yleiskaava liitettiin vireilletulovaiheen jälkeen osaksi Keiteleen länsipuolen rantayleiskaava -hanketta. Kaavahankkeiden ensimmäinen yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 27.10.2017 joka on ollut nähtävillä koko suunnittelutyön ajan. Osalliset voivat jättää mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kaavaehdotuksen nähtäville asettamiseen asti.

Yhteiskaavahanketta koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 15.2.2017.

Valmisteluaineistosta kuuleminen

Ilmolahden ampumarata-alueen yleiskaava oli kaavaluonnosvaiheessa osa *Keiteleen länsipuolen rantayleiskaava ja Ilmolahden ampumaradan yleiskaava -kaavahanketta*. Kaavahankkeiden yhteinen kaavaluonnos sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 23.11.-22.12.2017 väliseksi ajaksi Viitasaaren kaupungin tekniselle osastolle, kirjastoon sekä kaupungin kotisivuille. Kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta kuulutettiin kaupungin ilmoitustaululla, kotisivuilla ja paikallislehti Viitasaaren seudussa.

Kaupunginhallitus on 28.9.2020 § 165 päättänyt, että Ilmolahden ampumaradan alueen kaavoituksen ehdotusvaihe eriytetään Keiteleen länsipuolen rantayleiskaavan käsittelystä ja viedään eteenpäin omana erillisenä yleiskaavana.

Ehdotuksen nähtävillä olo

Kaupunginhallitus käsitteli kaavaehdotuksen kokouksessaan 15.11.2021 § 251. Osayleiskaavaehdotus oli nähtävillä 24.11. – 23.12.2021 välisen ajan. Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen järjestettiin työneuvottelu Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa 17.2.2022.

Kaupunginhallitus käsitteli kaavaehdotuksen II kokouksessaan __.__.2022. Osayleiskaavaehdotus II oli nähtävillä __.__.2022 välisen ajan.

Kaupunginvaltuuston hyväksyminen

Kaupunginhallitus käsitteli kaavaehdotusta kokouksessaan __.__.202_. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osayleiskaavan __.__.202_.

Kaava-alueen sijainti

Kaava-alue sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa Viitasaaren kaupungissa noin 8 kilometrin päässä Viitasaaren keskustaaajamasta etelään.

Kaava-alue sijaitsee Jurvanjärven eteläpuolella valtatie 4:n varrella, tien molemmin puolin. Alue rajoittuu pohjoisosasta Jurvanjärven etelärannan rantavyöhykkeen läheisyyteen, idästä Hämäläisenmäen metsätalousalueeseen, etelästä Pajukallion metsätalousalueeseen ja lännestä Hermanin metsätalousalueeseen lähelle 110 kV sähköverkon runkolinjaa.

Tästä osayleiskaavan kaava-alueesta rajataan pois kaikki lomarakennuspaikat. Kaava-alue on kooltaan noin 370 hehtaaria.

Kuva 1-1. Suunnittelualueen sijainti.

Kaavan tarkoitus

Tämän yleiskaavan tavoitteena on esitellä tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoittaa mahdolliset tarpeelliset alueet yksityiskohtaiseen kaavoitukseen. Lisäksi kaavan tavoitteena on osoittaa alueet muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Radan säilyminen ja sen toiminnan mahdollistuminen on perusteltua turvata yleiskaavalla.

Yleiskaavan keskeisiä tavoitteita ovat mm:

- turvataan alueiden monipuolinen käyttö; maa- ja metsätalous, asutus sekä muu elinkeino, yleinen virkistys ja suojelu
- huomioidaan luonnonolosuhteet, maisema sekä vesistöjen kuormitus
- turvataan maanomistajien tasapuolinen kohtelu

SISÄLTÖ

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	3
1. Johdanto	3
1.1 Osayleiskaavan tausta, tarkoitus ja oikeusvaikutus	3
1.2 Suunnitteluorganisaatio	3
1.3 Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavoitukselle asettamat vaatimukset	3
1.4 Osayleiskaavan suhde muuhun lainsäädäntöön	4
2. Tiivistelmä	5
2.1 Suunnittelualue	5
2.2 Osayleiskaavatyön vaiheet ja osallistuminen	6
2.2.1 Aloitusvaihe ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma	6
2.2.2 Luonnosvaihe	6
2.2.3 Ehdotusvaihe I	6
2.2.4 Ehdotusvaihe II	6
2.2.5 Hyväksymisvaihe	7
3. Kaavan tarkoitus ja tavoitteet	7
3.1 Viitasaaren kaupungin tavoitteet	7
3.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	7
3.3 Maakunnalliset tavoitteet	7
3.4 Osallisten tavoitteet	8
3.5 Viranomaisten tavoitteet	8
4. Lähtökohdat	8
4.1 Suunnittelutilanne	8
4.1.1 Maakuntakaava	8
4.1.2 Yleiskaava	11
4.1.3 Asemakaavat ja ranta-asemakaavat	11
4.1.4 Rakennusjärjestys	12
4.2 Selvitys suunnittelualueen oloista	12
4.2.1 Sijainti yhdyskuntarakenteessa	12
4.2.2 Rakentamistilanne, väestö ja asuminen	13
4.2.3 Työpaikat ja palvelut	13
4.2.4 Maa- ja metsätalous	14
4.2.5 Liikenne	14
4.2.6 Virkistysalueet	15
4.2.7 Luonnonympäristö	17
4.2.8 Luonnonsuojelu- ja Natura-alueet	23
4.2.9 Vesistöt ja vesitalous	24
4.2.10 Maisema- ja kulttuuriympäristö	27
4.2.11 Yhdyskuntatekninen huolto	28
4.2.12 Ympäristöhäiriöt	28
4.2.13 Maanomistus	28
5. Yleiskaavan kuvaus ja perustelut	28
5.1 Aluevarausmerkinnät	28
5.2 Yleismääräykset	30
5.3 Liikenne	30
5.4 Yhdyskuntatekninen huolto	30
5.5 Luonnonympäristö	31
6. Vaikutusten arviointi	31
6.1 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	31

6.2	Suhde maakuntakaavaan	34
6.3	Vaikutukset luonnonympäristöön	34
6.3.1	Vaikutukset maa- ja metsätalouteen	35
6.3.2	Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin	36
6.3.3	Vaikutukset maa- ja kallioperään	36
6.4	Vaikutukset kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	36
6.5	Vaikutukset maisemaan	36
6.6	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	39
6.7	Meluvaikutukset	39
6.8	Ilmolahden ampumaradan ympäristövaikutukset	40
7.	Lähteet	46
8.	Kaavan toteutus	47

Liitteet

- LIITE 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- LIITE 2 Kaavaehdotus I:n vastineraportti.
- LIITE 3 Kaavaluonnoksen vastineraportti
- LIITE 4 Viranomaisneuvottelun muistio
- LIITE 5 Luontoselvitys 2021
- LIITE 6 Luontoselvitys 2016
- LIITE 7 Meluselvitys 2018
- LIITE 8 Ilmolahden ampumamelun keskiäänitaso -selvitys 2022
- LIITE 9 Ilmolahden ampumaradan haitta-aineen hallintatarpeen arviointi 2022
- LIITE 10. Ilmolahden ampumaradan lupa, Länsi-Suomen lääninhallitus 8.7.1999 (lisätään kaavoi-
tuksen myöhemmässä vaiheessa)
- LIITE 11. Ilmolahden ampumaradan ampumaratalupa, Poliisihallitus 9.4.2019
- LIITE 12 Päättös tuesta yleishyödylliseen investointihankkeeseen, ELY-keskus 13.4.2016
- LIITE 13 300 metrin kivääriratahankkeen loppuraportti, Viitasaaren Ampujat ry 31.1.2019
- LIITE 14 Kirrinkallion maa-aines- ja ympäristösuojelulain mukainen yhteislupapäätös 29.5.2018

1. JOHDANTO

1.1 Osayleiskaavan tausta, tarkoitus ja oikeusvaikutus

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen ja eri toimintojen, kuten asumisen, virkistyksen, palvelujen, työpaikkojen ja liikenteen yhteen sovittaminen. Yleiskaavassa esitetään muun muassa tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisemman kaavoituksen perustaksi. Kunnan osalle laadittua yleiskaavaa kutsutaan osayleiskaavaksi.

Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava lähti liikkeelle osana Keiteleen länsipuolen rantayleiskaavan ja Ilmolahden ampumaradan yleiskaavan -kaavakokonaisuutta. Kaavahanke oli kokonaisuudessaan luonnosvaiheessa nähtävillä marras – joulukuussa 2017. Luonnosvaiheen jälkeen Viitasaaren kaupunginhallitus päätti 28.9.2020 § 165 jakaa Keiteleen länsipuolen rantayleiskaavan ja Ilmolahden ampumaradan yleiskaavan kahdeksi erilliseksi kaavahankkeeksi ehdotusvaiheeseen. Kaavahankkeiden eriyttämisen tarkoituksena on helpottaa kuntalaisia kaavoituksen tiedottamisesta sekä selkiyttää kaavahankkeista tuotettavia aineistokokonaisuuksia.

Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Osayleiskaavan tarkoituksena ja tavoitteina on sopeuttaa alueen maankäyttöä muuhun ympäristöön. Suunnittelussa huomioidaan luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu sekä ampumaratatoiminnasta syntyvät meluvaikutukset. Ampumaratatoiminnan kannalta tärkeänä suunnittelukriteerinä ja kaupungin tavoitteena on mahdollistaa Ilmolahden ampumaradan toiminnan säilyminen alueella.

1.2 Suunnitteluorganisaatio

Viitasaaren kaupungin edustajina työtä ovat ohjanneet teknisen toimialan johtaja Juho Tenhunen sekä maanmittausteknikko ja kaavoittaja Kaisa Honkakallio. Kaavaehdotuksen hyväksymisestä vastaa Viitasaaren kaupunginhallitus ja valmiin kaavan vahvistaa Viitasaaren kaupunginvaltuusto.

Osayleiskaava laaditaan yhteistyönä Viitasaaren kaupungin (kaavoittava viranomainen ja työn tilaaja) ja Ramboll Finland Oy:n (kaavan laadinnasta vastaava konsultti) kesken. Ramboll Finland Oy:stä hankkeessa ovat olleet mukana projektipäällikkö ja kaavoitusarkkitehti Pirjo Pellikka ja suunnittelija Antti Kumpula. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa luonto-osuudesta on vastannut Linda Uusihakala, meluosuudesta Jari Hosiokangas ja haitta-aine- sekä pima-osuudesta Hanna Tolvanen.

1.3 Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavoitukselle asettamat vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 39 §) asettaa yleiskaavalle seuraavat sisältövaatimukset.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

1. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
2. olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
3. asumisen tarpeet ja paleluiden saatavuus;
4. mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
5. mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
6. kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
7. ympäristöhaittojen vähentäminen;
8. rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen;
9. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä tarkoitetut asiat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin, kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

1.4 Osayleiskaavan suhde muuhun lainsäädäntöön

Yleiskaava on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä ympäristön käytön järjestämisestä muun lainsäädännön nojalla siten kuin erityislaeissa säädetään. Kaavoitus on yhteen sovittavaa suunnittelua, jossa osoitetaan alueita myös sellaisiin tarkoituksiin, joista on voimassa erityislaeja. Keskeisimmät lait ovat seuraavat:

Luonnonsuojelu

- luonnonsuojelulaki (1096/1996) /muutokset (553/2004)

Kulttuuriympäristö

- rakennussuojelulaki (60/1985)
- valtion omistamien rakennusten suojeluasetus (480/1985)
- kirkollisen rakennusten suojelu (kirkkolaki)
- muinaismuistolaki (295/1963)

Muu ympäristönsuojelu

- ympäristönsuojelulaki (86/2000 /muutokset 684/2004)

Yleiset tiet

- maantielaki (503/2005)

Muu lainsäädäntö

- metsälaki (1093/1996)
- maa-aineslaki (555/1981 /muutokset 893/2001)
- vesilaki (264/1961 /muutokset 88/2000)
- ulkoilulaki (606/1973 /muutokset 534/1999)
- maastoliikennelaki (1710/1995)
- lunastuslaki (603/1977)
- sähkömarkkinalaki (386/1995)
- kaivoslaki (503/1965)
- jätelaki (1072/1993)
- kemikaalilaki (744/1989)
- ilmailulaki (281/1995)

Oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen maa- ja metsätalouteen ja virkistykseen osoitetuilla alueilla. Lisäksi on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa taikka muussa laissa säädetään.

2. TIIVISTELMÄ

2.1 Suunnittelualue

Kaava-alue sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa Viitasaaren kaupungissa noin 8 kilometrin päässä Viitasaaren keskustajamasta etelään (Kuva 2-1).

Kaava-alue sijaitsee Jurvanjärven eteläpuolella valtatie 4:n varrella, tien molemmin puolin. Alue rajoittuu pohjoisosasta Jurvanjärven etelärannan rantavyöhykkeen läheisyyteen, idästä Härmäläisenmäen metsätalousalueeseen, etelästä Pajukallion metsätalousalueeseen ja lännestä Hermanin metsätalousalueeseen lähelle 110 kV sähköverkon runkolinjaa.

Tästä osayleiskaavan kaava-alueesta rajataan pois kaikki lomarakennuspaikat.

Kaava-alue on kooltaan noin 370 hehtaaria.

Kuva 2-1. Suunnittelualueen sijainti.

2.2 Osayleiskaavatyön vaiheet ja osallistuminen

2.2.1 Aloituskvaihe ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Viitasaaren kaupunginhallitus päätti 2.10.2017 § 237 laittaa vireille Ilmolahden ampumaradan yleiskaavan laatimisen.

Ilmolahden ampumaradan yleiskaava liitettiin vireilletulovaiheen jälkeen osaksi Keiteleen länsipuolen rantayleiskaava -hanketta. Kaavahankkeiden ensimmäinen yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 27.10.2017 joka on ollut nähtävillä koko suunnittelutyön ajan. Osalliset voivat jättää mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kaavaehdotuksen nähtäville asettamiseen asti.

Yhteiskaavahanketta koskeva aloituskvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 15.2.2017

2.2.2 Luonnosvaihe

Ilmolahden ampumarata-alueen yleiskaava oli kaavaluonnosvaiheessa osa *Keiteleen länsipuolen rantayleiskaava ja Ilmolahden ampumaradan yleiskaava -kaavahanketta*. Kaavahankkeiden yhteinen kaavaluonnos sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 23.11.-22.12.2017 väliseksi ajaksi Viitasaaren kaupungin tekniselle osastolle, kirjastoon sekä kaupungin kotisivuille. Kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta kuulutettiin kaupungin ilmoitustaululla, kotisivuilla ja paikallislehti Viitasaaren seudussa.

Keiteleen länsipuolen rantayleiskaava ja Ilmolahden ampumaradan yleiskaavahankkeen kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot Keski-Suomen ELY-keskukselta, Keski-Suomen museolta, Liikennevirastolta, Keski-Suomen liitolta, Metsähallitukselta ja Puolustusvoimilta.

Kaavaluonnoksesta saatiin Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava-aluetta koskevat lausunnot Keski-Suomen ELY-keskukselta sekä Keski-Suomen liitolta. Puolustusvoimien antoivat lausunnon, joka koski Hakojärven rannan rakennuspaikkaa ja Metsähallituksen lausunnon, joka käsitteli muun muassa eräiden pienten järvien kaavamääräyksiä.

Lausuntopyyntöjen lisäksi Viitasaaren kaupunki toimitti ampumarata-alueelle tehdyt melumallinukset tiedoksi Viitasaaren Ampujat Ry:lle ja Viitasaaren Riistanhoitoyhdistykselle. Kumpikaan yhdistys ei kommentoinut melumallinuksia.

Kaavaluonnoksesta ei saatu Ilmolahden ampumarata-aluetta koskevia mielipiteitä.

2.2.3 Ehdotuskvaihe I

Kaupunginhallitus käsitteli Ilmolahden ampumarata-alueen yleiskaavan ensimmäisen kaavaehdotuksen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman kokouksessaan 15.11.2021 § 251. Kaavaehdotusaineisto asetettiin julkisesti nähtäville 24.11. – 23.12.2021 väliseksi ajaksi. Viitasaaren kaupungin tekniselle osastolle, kirjastoon sekä kaupungin kotisivuille. Kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta kuulutettiin kaupungin ilmoitustaululla, kotisivuilla ja paikallislehti Viitasaaren seudussa.

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot Keski-Suomen ELY-keskukselta, Keski-Suomen liitolta, Keski-Suomen museolta, Väylävirastolta sekä Viitasaaren ampujat ry:ltä. Lisäksi kaavaehdotuksesta saatiin yksi muistutus.

2.2.4 Ehdotuskvaihe II

Ensimmäisestä kaavaehdotuksesta saatujen palautteiden perusteella yleiskaavan suunnittelualueen rajausta on muutettu sekä kaavamerkintöjä, kaavaslostusta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetty. Suunnittelualueen rajausmuutoksen myötä Ilmolahden ampumarata-alueen

yleiskaava on laajentunut pääosin alueen itä- ja länsipuolelle. Kaava-alue on laajennettu siten, että vuona 2018 Ilmolahden ampumaradalle toteutetun melumallinnuksen koko 65 dB LAI_{max} melualue sijoittuu kaavan suunnittelualueelle. Kaava-alueen laajentuessa kaava-alueelle itäosaan sijoittuu kaksi asuinrakennusta Kangasjärven rannalla sekä pienet osuudet valtatieä 4 ja yhdystietä 16901 (Ilmolahdentie). Lisäksi suunnittelualueen länsiosassa suunnittelualueen laajenemisen alueelle sijoittuu osuus Elenia Oy:n 110 kV:n olemassa olevaa sähkölinjaa.

Kaavaehdotusta ja sen vaikutusten arviointia varten toteutettiin kaksi uutta selvitystä Ilmolahden ampumaradalle:

- Ilmolahden ampumamelun keskiäänitaso -selvitys 2022 (Liite 8)
- Ilmolahden ampumaradan haitta-aineen hallintatarpeen arviointi 2022 (Liite 9)

2.2.5 Hyväksymisvaihe

Täydennetään ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen.

3. KAAVAN TARKOITUS JA TAVOITTEET

3.1 Viitasaaren kaupungin tavoitteet

Osayleiskaavan tavoitteina on sopeuttaa Ilmolahden ampumaradan ja sen lähialueiden maankäyttöä muuhun ympäristöön. Suunnittelussa huomioidaan luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu sekä painotetaan etenkin ampumaratatoiminnasta syntyviin meluvaikutuksiin.

Lisäksi tavoitteina on:

- Maanomistajien tasapuolinen kohtelu
- Kaava laaditaan yhteistyössä alueen maanomistajien, asukkaiden, paikallisten järjestöjen ja elinkeinoelämän edustajien sekä kunnan ja viranomaisten kanssa.
- Maanomistajien ja muiden yhteistyötahojen osallistumista suunnitteluun edistetään
- Viranomaisten kanssa järjestetään neuvotteluja työn kuluessa
- Eri tahojen osallistuminen järjestetään osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti

3.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat tulleet voimaan valtioneuvoston päätöksellä 1.4.2018. VAT:iin on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin:

- 1) Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- 2) Tehokas liikennejärjestelmä
- 3) Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- 4) Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- 5) Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otetaan huomioon alueen kaavoituksessa. Asia on raportoitu kappaleessa *Kaavaluonnoksen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin*.

3.3 Maakunnalliset tavoitteet

Suunnittelualueella koskevat maakunnalliset tavoitteet ovat todettavissa alueella voimassa olevasta maakuntakaavasta. Voimassa olevassa *Keski-Suomen maakuntakaavassa* suunnittelualueelle on osoitettu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä ampumarata, valtatie/kantatie (valtatie 4) sekä matkailun ja virkistysalue, jolla osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.

3.4 Osallisten tavoitteet

Kaavoitusprosessin aikana on oltu aktiivisesti yhteistyössä alueen maanomistajien sekä alueella ampumarataa ylläpitävän ampumaseuran kanssa.

Osallisten tavoitteena osayleiskaavassa ovat olleet:

- Ilmolahden ampumaratatoiminnan jatkamisen mahdollistaminen ympäristöluvan mukaan.
- Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen käyttäminen voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti.

3.5 Viranomaisten tavoitteet

Viranomaisten tavoitteita on käyty läpi aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa sekä ensimmäisen kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen järjestetyssä työneuvottelussa. Ne ilmenevät aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun muistiosta, joka on kaavaselostuksen liitteenä.

4. LÄHTÖKOHDAT

4.1 Suunnittelutilanne

4.1.1 Maakuntakaava

Voimassa oleva maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava (2017) (Kuva 4-1).

Voimassa olevassa maakuntakaavassa koko suunnittelualue on osoitettu biotalouteen tukeutuvana alueen (vaaleanruskea taustaväri). Lisäksi suunnittelualueella sijaitseva Ilmolahden ampumarata on osoitettu kohdemerkinnällä (eu). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä ampumarata- tai moottoriurheilualue.

Suunnittelualueen läpi kulkee etelä-pohjoissuuntaisesti itä laidalla valtatie/kantatie (vt/kt) ja valtatie 4 kehittämisakseli sekä länsilaidalla voimajohto (z) ja moottorikelkkareitti. Osa suunnittelualueesta sijoittuu myös matkailun ja virkistykseen vetovoima-alueelle, joka jatkuu länteen, pohjoiseen ja itään suunnittelualueen ulkopuolelle. Lisäksi suunnittelualueen itälaitaa rajaa kulttuuriympäristön vetovoima-alue.

	Biotalousalueen tukeutuva alue Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloustuotantoon tarkoitettuja alueita. Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.
	Ampumarata- ja moottoriurheilualue (EU, eu) Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä ampumarata- tai moottoriurheilualue.
	Matkailun ja virkistykseen vetovoima-alue Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestäväää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Valtatien 4 kehittämisakseli

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen Strategiassa määritelty toiminnallisesti merkittävä liikennekäytävä, jonka runkona toimiva valtatie on osa EU:n TEN-T-ydinliikenneverkkoa.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa on kehittämisakselilla varauduttava tavoitelaan, joka mahdollistaa valtatiekehittämisen TEN-T-ydinliikenneverkon vaatimusten mukaisena. Sillä tulee kiinnittää huomiota pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen sekä liikenteen ja matkailun palveluihin ja yritystoiminnan edistämiseen. Tien kehittämisen tulee perustua matkojen ja kuljetusten käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun. Kehittämisakseli on myös joukko liikenteen laatuikäytävä, jonka liittyttyhteyksiä ja -pysäköintiä tulee kehittää.

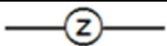
Valtatie/kantatie (vt/kt)

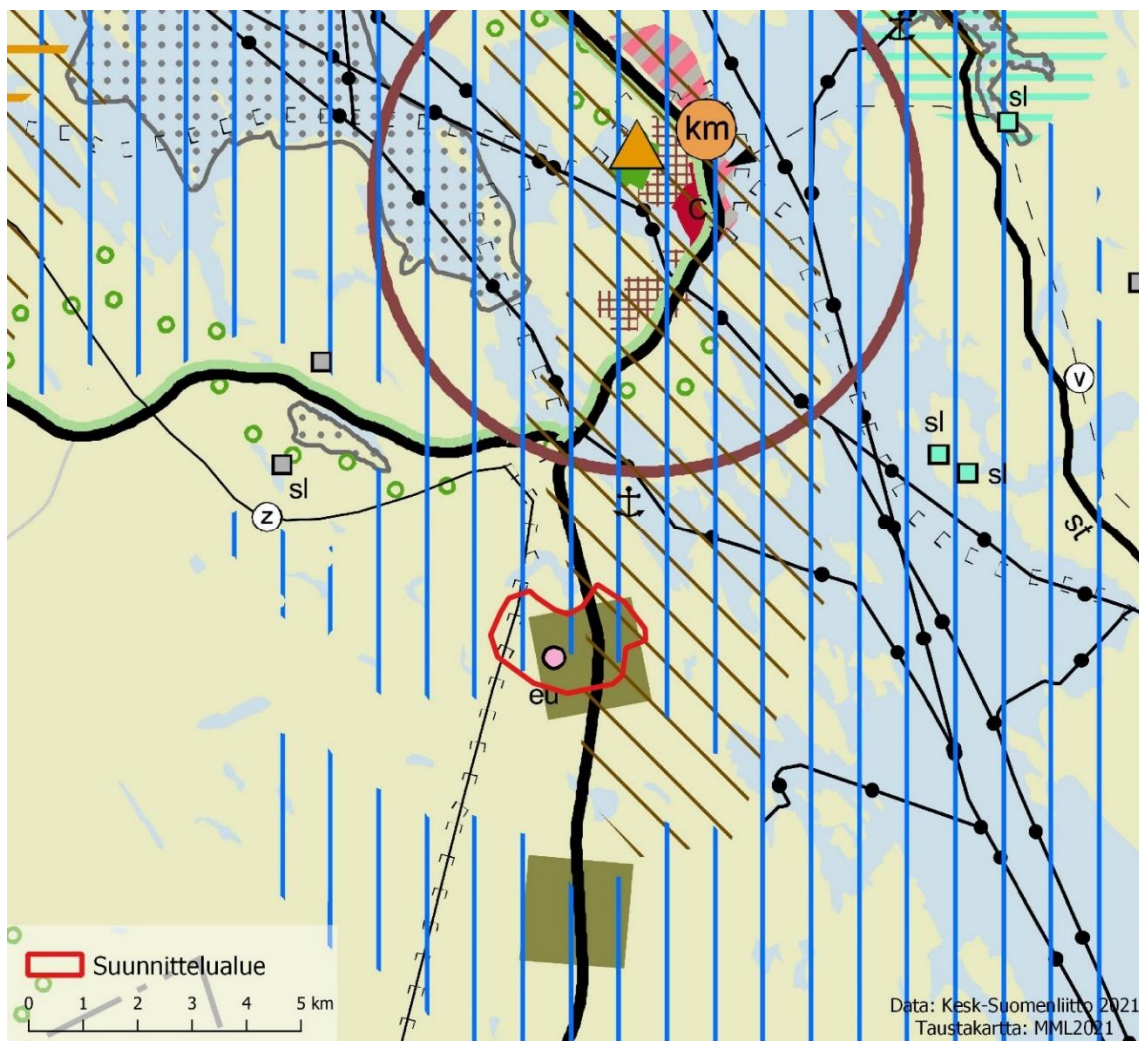
Valtateinä osoitetaan valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä välittäviä maanteitä. Kantateinä osoitetaan valtateitä täydentäviä, maakuntia palvelevia maanteitä, jotka yhdistävät kaupunkitasoisia keskuksia tärkeimpiin liikennesuuntiin. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys: Valta- ja kantateitä tulee kehittää käyttäjälähtöiseen palvelutasoajatteluun perustuen siten, että varmistetaan etenkin pitkämatkaisen liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Valtatietä 4 kehitettäessä tulee ottaa huomioon EU:n TEN-T-ydinliikenneverkolle asetut vaatimukset.

Teillä tulee varautua kevytvyöläjärjestelyihin taajamien ja kylämaisen asutuksen kohdalla sekä linjausmuutoksiin, eritasoliittymiin, rinnakkaistie- ja liittymäjärjestelyihin sekä lisäkaistoihin/ohituskaistoihin, jotka täsmentyvät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Voimalinja (z)

	Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat sekä suunnitelmiltaan riittävän valmiit (voimajohtohankkeelle tehty YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely tai sähkömarkkinalain mukainen ympäristöselvitys) 110 kV, 220 kV ja 400 kV voimalinjat. Linjalla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
	Moottorikelkkailureitti Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

Kuva 4-1 Keski-Suomen maakuntakaava.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

Keski-Suomen liitto käynnisti maakuntakaavan päivityksen loppuvuodesta 2020. Päivitys koskee koko Keski-Suomen maakunnan aluetta, Kuhmoinen pois lukien. Maakuntakaava päivitetään Keski-Suomen liiton rullaavan maakuntakaavoituksen periaatteiden mukaisesti. Rullaavassa maakuntakaavoituksessa voimassa olevaa maakuntakaavaa muutetaan kertyneiden muutostarpeiden mukaan. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 tuli vireille 3.9.2020 jolloin sen ikuinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (I-OAS) asetettiin nähtäville.

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 I-OAS:n (Keski-Suomen liitto, 2020) mukaan vireillä olevan maakuntakaavan teemoja, muutostarpeita ja tavoitteita ovat tuulivoiman sekä liikenteen muutostarpeet ja tavoitteet sekä hyvinvoinnin aluerakenteen tavoitteet.

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmisteluvaiheen aineistot asetettiin nähtäville 7.3. – 5.5.2022 väliseksi ajaksi. Ilmolahden ampumarata-alueen osayleiskaavan suunnittelualueelle ei ole esitetty merkintöjä kaavaluonnoksessa (Kuva 4-2).

Kuva 4-2. Ote Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 luonnoksesta. Ilmolahden ampumarata-alueen suunnittelualueen sijainti on esitetty sinisellä ympyrällä.

4.1.2 Yleiskaava

Alueella ei ole voimassa yleiskaavaa. Suunnittelualueen lähivesistöillä, kuten esimerkiksi suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsevan Jurvanjärven alueella on vireillä Keiteleen länsipuolen rantayleiskaava, joka on ollut luonnoksena nähtävillä yhdessä Ilmolahden ampumaradan yleiskaavan kanssa 23.11.-22.12.2017

4.1.3 Asemakaavat ja ranta-asemakaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa asemakaavoja tai ranta-asemakaavoja.

4.1.4 Rakennusjärjestys

Viitasaaren kaupungin alueella voimassa oleva Pohjoisen Keskis-Suomen ympäristötoimen hyväksymä rakennusjärjestys on hyväksytty 30.9.2013 ja tullut voimaan 1.11.2013.

4.2 Selvitys suunnittelualueen oloista

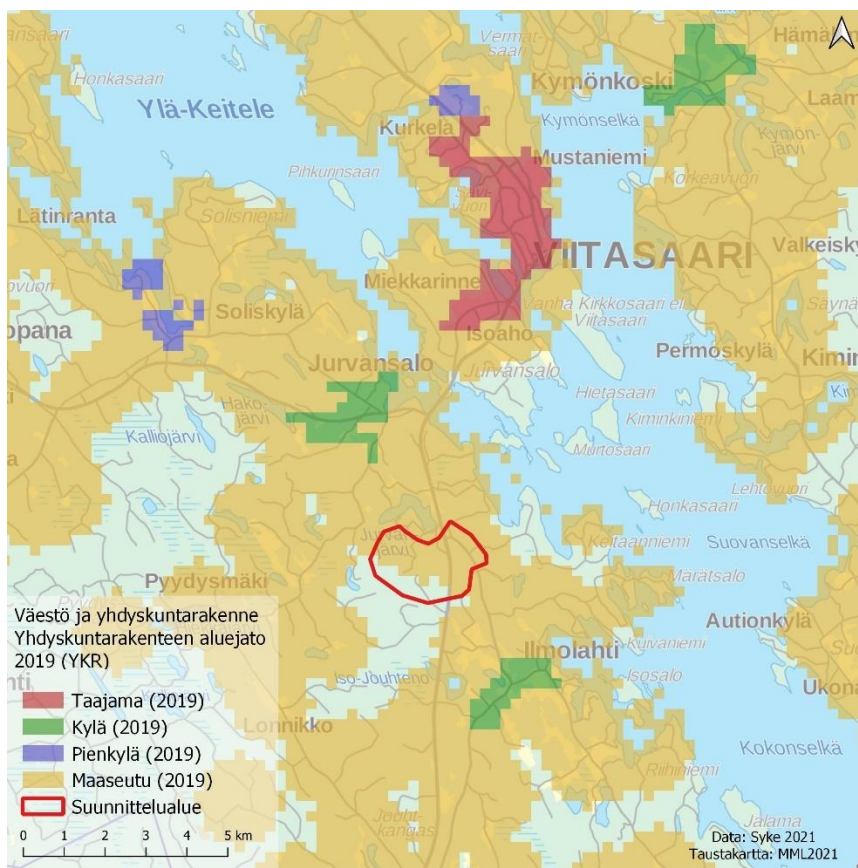
4.2.1 Sijainti yhdyskuntarakenteessa

Suunnittelualue on pääosin metsätalouskäytössä olevaa metsäistä aluetta. Suunnittelualueen itäosassa Kangasjärven itärannalla sijaitsee kaksi asuinrakennusta pihapiireineen. Muut lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat Jurvanjärven rannalla suunnittelualueesta noin 150 metrin päässä pohjoispuolella. Suunnittelualueella sijaitsee Ilmolahden ampumarata-alue sekä maa-ainesten ottoaika. Lisäksi suunnittelualueen poikki kulkee pohjois – etelä -suuntaisesti Elenia Verkko Oyj:n 110 kV voimajohto.

Suunnittelualue sijaitsee Viitasaaren taajama-alueiden ulkopuolella. Lähin taajama-alue on Viitasaaren keskustaajama, joka sijaitsee noin 5 kilometrin päässä kaava-alueen pohjoispuolella. Taajama-alueet perustuvat Tilastokeskuksen vuoden 2019 yhdyskuntarakenteen seurantaajärjestelmän (YKR) -aineistoon.

Suomen ympäristökeskuksen koko Suomen laajuisen kaupunki-maaseutu-luokituksen 2018 mukaan koko Viitasaaren kaupungin alue ja näin ollen kaavoitettavana oleva alue kuuluvat harvaan-asuttuun maaseutuun. Helmisen ja muiden (2020) mukaan harvaan asuttu maaseutu on harvaan asuttua aluetta, jossa ei sijaitse toiminnoiltaan monipuolisia keskittymiä tai ne ovat pieniä ja sitaitsevat etäällä toisistaan. Näillä alueilla alueiden maa-alueesta suurin osa on metsää.

Yhdyskuntarakenteen aluejaon mukaan suunnittelualue määritellään suurimmaksi osaksi maaseutualueeksi. Lähimmät kyläalueet sijaitsevat suunnittelualueen kaakkois- ja luoteispuolella Ilmolahden ja Jurvansalon alueella (Kuva 4-3).

Kuva 4-3 Alueen yhdyskuntarakenne.

4.2.2 Rakentamistilanne, väestö ja asuminen

Koko Viitasaaren kaupungin alueella asui vuonna 2020 kaikkiaan 6 070 asukasta. Kaupungin väkiluku on laskenut tasaisesti 1900-luvun loppupuolelta lähtien. Kaupungissa asui vielä vuonna 1987 lähes 9000 asukasta. Kaupungin väestö jakautui vuonna 2020 ikäryhmittäin seuraavalla tavalla:

Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä	11,7 %
15–64-vuotiaiden osuus väestöstä	50,8 %
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä	37,4 %

Viitasaareissa asutus on keskittynyt etenkin kaupungin keskustaajamaan ja sen lievealueilla ja kaupungin keskustaajaman alueella asuukin yli puolet kaupunginväestöstä. Viitasaaren taajama-aste oli vuonna 2020 58,0 %, joka tarkoittaa, että lähes 60 % kaupungin asukkaista asuu taajama-alueilla.

Tämän osayleiskaavan suunnittelualue sijoittuu pääosin metsätalousalueelle, jolla sijaitsee myös ampumaratatoimintaa sekä maa-ainesten ottoa. Suunnittelualueen itäosassa sijaitsee myös kaksi olemassa olevaa asuinrakennusta pihapiireineen. Muut lähialueella sijaitsevat asuin- ja lomarakennukset sijoittuvat suunnittelualueen pohjoispuolelle Jurvanjärven rannalle.

4.2.3 Työpaikat ja palvelut

Viitasaarella oli vuonna 2019 kaikkiaan 2 252 työpaikkaa ja kaupungin työllisyysaste oli 67,0 %. Tilastokeskuksen vuoden 2019 tilastoaineistojen mukaan pääosa Viitasaaren työpaikoista on palvelualoilla 65,2 %, noin neljäsosa jalostuksen toimialoilla 22,6 % ja loput alkutuotannossa 10,4 %.

Kaupungin palvelut sijaitsevat Viitasaaren keskustaajamassa, jonka palveluvaltaisn alue jää kaa-voitettavan alueen ulkopuolelle pohjoiseen noin 6 kilometrin etäisyydelle. Kaava-alueelle ei sijoitu varsinaisia julkisia eikä yksityisiä palveluja. Kaava-alueella toimii paikallisen ampumaseuran sekä metsästysyhdistyksen ampumarata sekä maa-ainestenottoalue.

4.2.4 Maa- ja metsätalous

Suunnittelualueella ja sen ympäristössä harjoitetaan metsätaloutta (Kuva 4-4).

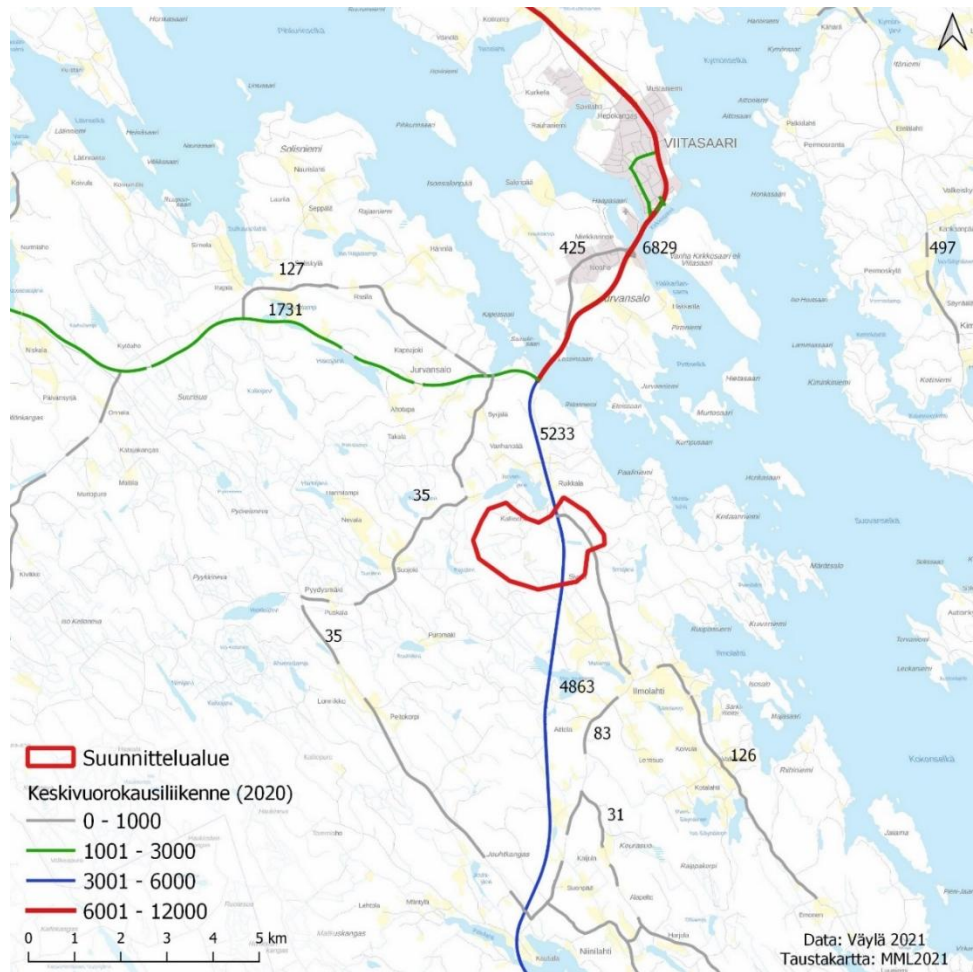

Kuva 4-4 Alueen metsätalousmaat.

4.2.5 Liikenne

Suunnittelualueen itäosassa kulkee valtatie 4 sekä Ilmolahdentie (yhdystie 16901). Lisäksi suunnittelualueella kulkee muutamia yksityisteitä. Suunnittelualueella valtatie 4 länsipuolella sijaitseville ampumaradalle sekä maa-ainestenottoalueelle liikenne ohjautuu suunnittelualueen pohjoispuolelta Kallioahontien kautta ja eteläpuolelta Ampumaradantien. Lisäksi Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen kohdalla on liittymä valtatieltä 4, josta liikenne ohjautuu sekä maa-ainestenottoalueelle että Kallioahon alueelle. Suunnittelualueen itäosan liikenne järjestyy Ilmolahden tien kautta, josta on kulkuyhteydet suunnittelualueella sijaitseville asuinrakennuksille. Nykytilanteessa suunnittelualueella sijaitsee kaksi valtatie 4 liittymää, joista eteläisempi on Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen vieressä sijaitseva yksityistieliittymä ja pohjoisempi Ilmolahdentien liittymä.

Suunnittelualueen itäpuolella kulkeva valtatie 4 on yksi Suomen pääteistä ja osa kansainvälistä TEN-T-liikenneverkkoa. Suunnittelualueen kohdalla valtatie 4 keskimääräinen vuorokausiliikenne (KVL) oli vuonna 4867 ajon. /vrk. josta raskaan liikenteen osuus (RKVL) oli noin 17 % eli 803 ajon. /vrk. Suunnittelualueen lähellä kulkevien teiden tilastolliset liikennemäärät vuonna 2020 on esitetty alla olevassa kuvassa (Kuva 4-5). Liikenneviraston *Valtakunnalliset liikenne-ennusteet* (57/2018) mukaan valtatie 4 liikennemäärät tulevat kasvamaan vuodesta 2017 vuoteen 2050 mennessä kasvukertoimilla 1,314 (kevytliikenne) ja 1,219 (raskasliikenne).

Kuva 4-5 Alueen tiestön liikennemäärät.

Taulukko 1. Liikennemäärien kasvuennusteet kasvukertoimittain valtatiellä 4 Viitasaaren kohdalla (Liikennevirasto 2018)

	Kasvu 2017–2030		Kasvu 2017–2040		Kasvu 2017–2050	
	Kevyet	Raskaat	Kevyet	Raskaat	Kevyet	Raskaat
Äänekoski – Pyhäjärvi	1,188	1,197	1,255	1,243	1,314	1,219

4.2.6 Virkistysalueet

Suunnittelualueella sijaitsee Viitasaaren ampujat ry:n ja Viitasaaren riistanhoitoyhdistyksen hallinnoima Ilmolahden ampumarata. Muita virkistysalueita tai -reittejä ei sijaitse suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Ilmolahden ampumaradan toiminta

Ilmolahden ampumarata sijaitsee Viitasaaren Ilmolahdessa noin 8 kilometriä Viitasaaren keskustajamasta etelään (Ampumaradantie 144). Ampumaradan omistajina toimivat sekä Viitasaaren Ampujat ry että Viitasaaren riistanhoitoyhdistys.

Ilmolahden ampumaradan alueella on harjoitettu ampumatoimintaa 1970-luvulta lähtien. Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan Viitasaaren riistanhoitoyhdistys ja Viitasaaren Ampujat ry ovat saaneet toiminnalleen Ilmolahden ampumarata-alueella luvan 6.8.1970 Keski-Suomen lääninhallitukselta. Länsi-Suomen lääninhallitus on myöntänyt luvan ampumaradan perustamiselle ja ylläpitämisellä 8.7.1999. Viitasaaren ympäristölautakunta on myöntänyt ympäristölupamenettelylain nojalla ampumaratatoiminnalle luvan 9.3.1999.

Viimeisin ympäristölupa Ilmolahden ampumaradalle on myönnetty Viitasaaren kaupungin ympäristölautakunnassa 18.9.2013. Viimeisimmän ympäristöluvan yhteydessä ympäristölautakunta myönsi luvan ampumaradan laajentamiselle.

Ilmolahden ampumaradalla on käytössä Skeet -rata, Trap -rata, Hirvirata 75/100 m, luodikkorata 100 m, villikarjurata 50 m ja pistoolirata 25 m. Vuoden 2013 ympäristöluvan mukaisen ampumaradan laajennuksen myötä olemassa olevan ampumarata-alueen viereen rakennettiin vuosien 2016–2017 aikana uusi 20-paikkainen 300/150 metrin kiväärirata. Rakennushankkeen yhteydessä rakennettiin myös ampumaradan Skeet ja Trap ratojen ampumasuuntiin maa-aineksista meluvalli.

Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan ampumarata-alue ja sen kiinteistöt (RN:o 2:193, Haulikkorata RN:o 2:175, Hirvikallio RN:o 2:134, Lisä-Hirvikallio RN:o 2:176 ja Ratakallio RN:o 2:239) ovat sekä Viitasaaren Ampujat ry:n että Viitasaaren riistanhoitoyhdistyksen omistuksessa.

Ilmolahden ampumarata-alueen ratojen käyttöajoista on määrätty voimassa olevassa ympäristöluvassa. Lupamääräyksen 1. kohdan mukaan ampuminen ampumaradalla on sallittu arkisin kello 8–21, lauantaisin kello 8–18 ja sunnuntaisin 12–21. Kesäkuukausina (kesä-, heinä- ja elokuu) arkipäivien ja sunnuntaiden käyttöaika päättyy kello 20. Muuna kuin sallittuna aikana ampumarata-alue on pidettävä suljettuna.

Ympäristölupahakemuksen mukaiset arvioidut ratakohtaiset laukausmäärät on esitetty alla olevassa taulukossa (Taulukko 2):

Taulukko 2. Ilmolahden ampumaradan ympäristölupahakemuksen mukaiset vuosittaiset laukausmäärät.

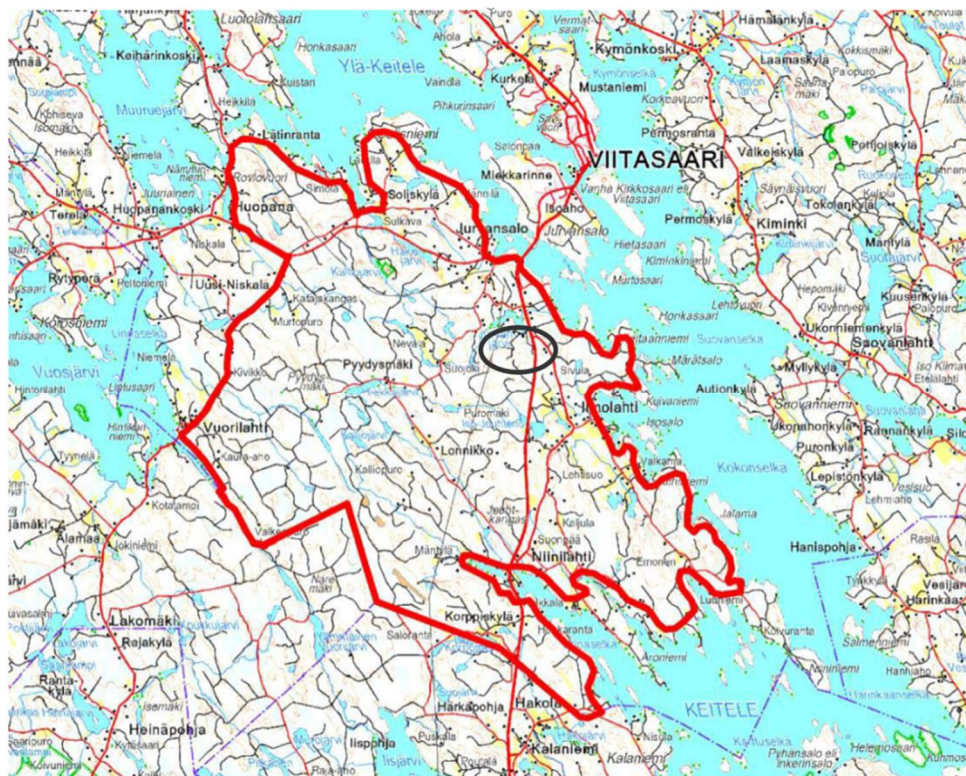
Lajirata	Laukausmäärä / v.
Skeet	40 000
Trap	30 000
Hirvi 100 m	1 500
Hirvi 75 m	4 500
Luodikko 100 m	4 000
Kivääri 300 m*	15 000
Kivääri 150 m*	5 000
Pistooli 25 m	2 000
Pienoiskivääri ja -pistooli 50 m	3 000
Villikarju	3 000
*(lähde: Ampumamelun keskiäänitaso -selvitys 2022, Ramboll Finland Oy)	

4.2.7 Luonnonympäristö

4.2.7.1 Luonto- ja maisemaselvitys 2016

Osayleiskaavan luonnosvaiheen suunnittelualueelle tehtiin FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n toteuttamana luonto- ja maisemaselvitys vuonna 2016 (Liite 6). Selvityksen tavoitteena on ollut paikantaa merkittävät maisema-alueet ja arvokkaat luontokohteet, jotka ovat joko lainsäädännöllä määritelty tai muutoin alueellisesti edustavia sekä selvittää uhanalaisen tai alueellisesti muutoin huomionarvoisen lajiston esiintymiä ja esiintymisedellytyksiä riittävällä tarkkuudella. Selvitysraportissa on esitetty alueen ympäristöolosuhteiden ja maisema- ja luontoarvojen nykytila sekä hankkeessa huomioitavat maisema- ja luontokohteet.

Vuoden 2016 selvitys kattaa koko yleiskaavan luonnosvaiheen suunnittelualueen, pitäen sisällään sekä Ilmolahden ampumarata-alueen että Keiteleen länsipuolisten alueiden rantayleiskaavan suunnittelualueen (Kuva 4-6). Luontoselvitys on keskittynyt selvitysalueen vesistöjen rantavyöhykkeille. Keskeisin selvitetty alue Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan suunnittelualueesta on alle 2 hehtaarin kokoisen Kangasjärven rantavyöhyke.

Kuva 4-6. Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksen selvitysalue (FCG 2016). Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava-alueen likimääräinen raja-
aus on esitetty mustalla ympyrällä.

Luonto- ja maisemaselvitystä varten selvitysalueella suoritettiin kaikkiaan kaksi maastokäyntiä, joiden aikana suoritettiin,

- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 25.5. – 10.6.2015
- Liito-oravakartoitukset 12.5.2015 sekä 25.5. – 10.6.2015
- Linnuston pistelaskentakierrokset 12.5.2015 sekä 25.5. – 10.6.2015
- Maisemaselvitys 25.5.-10.6.2015

Maastotöistä vastasivat FCG suunnittelu ja talo Oy:n FM Jari Kärkkäinen, FT Marjo Pihlaja ja FM Tuomo Pihlaja

Kasvillisuus ja luontotyytit (2016)

Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksen selvitysalue kuuluu eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeelle, Järvi-Suomen kasvimaantieteelliselle alueelle (2b).

Vallitsevana ovat puolukkatyyppin (VT) kuivahkot kankaat ja mustikkatyyppin tuoret kankaat (MT). Lehtomaiset kankaat (OMT) keskittyvät Ilmolahden alueelle ja selvitysalueen pohjois- sekä kaakkoisosiin. Lehtojen osuus alueella kohtalaisen on pieni. Lehdot ovat luonteeltaan pääosin joko tuoreita keskiravinteisia tai kosteita keskiravinteisia lehtoja. Lisäksi on muutamain paikoin kosteita runsasravinteisia lehtoja.

Pääosan soista on ojitettu. Luonnontilaiset suot ovat pitkälti isovarpurämeitä ja keskiravinteisia korpia. Reheviä korpia on niukasti ja ne ovat purojenvarsilla olevia ruohokorpia. Yleensä korpien kasvillisuus on kangas-, mustikka- ja metsäkortekorpea. Lisäksi selvitysalueella on sara-ramettä, lyhytkorsi- ja suursaraneva.

Ranta- ja vesikasvillisuus on useammalla järvi- ja lampikohteella niukkaa ja karua

Linnusto (2016)

Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksessä koko selvitysalueelta havaitut vesi- ja rantalintujen lajikohtaiset kokonaismäärät on koottu Taulukko 3. Tulkinta pesinnästä tehtiin väljästi ja se sisältää myös esimerkiksi laulujoutsenen osalta selvästi reviiriä pitäneet kihlaparit. Samoin havaittujen pikkulokkien määrä ei välttämättä liity suoraan pesintään, mutta yksilöt on kuitenkin arvioitu havaintokohteen pesimäkantaan. Pikkulokkien ruokailu keskittyy yleisesti parhaille lintuvesille, joten lajin esiintymistä voidaan joka tapauksessa pitää merkinä järven linnustollisesta arvosta.

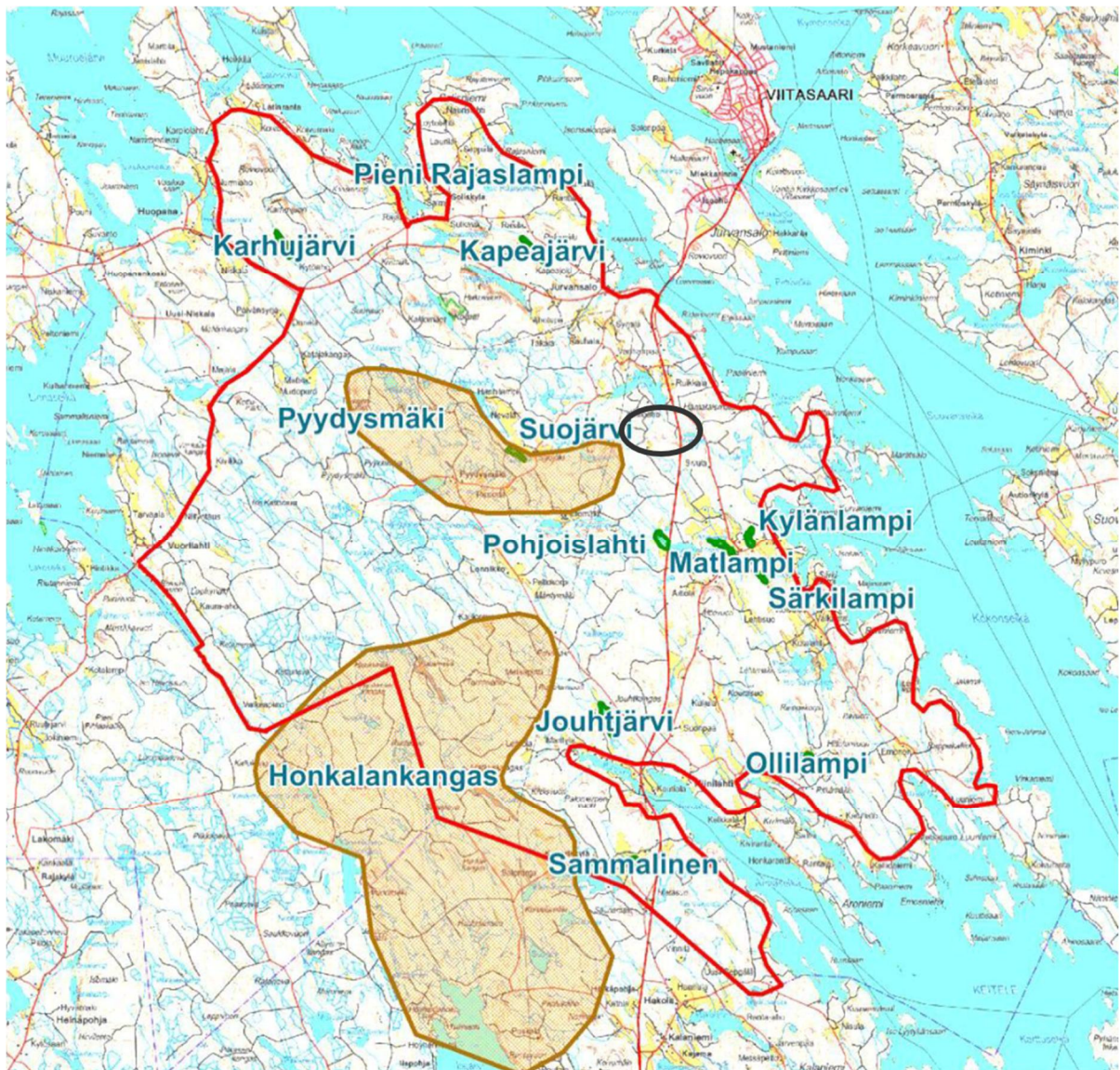
Taulukko 3. Vuoden 2016 selvityksessä havaitut vesi- ja rantalintujen kokonaismäärät lajien runsausjärjestyksessä (FCG 2016).

Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä
Telkkä	65	Kurki	6
Sinisorsa	42	Pajusikku	5
Naurulokki	25	Kuikka	3
Tavi	19	Metsäviklo	3
Haapana	14	Rantasipi	3
Kalatiira	11	Isokoskelo	2
Kalalokki	9	Kuovi	2
Laulujoutsen	7	Selkälokki	1
Tukkasotka	7	Valkoviklo	1

Selvityksen mukaan koko vuoden 2016 selvitysalueeseen kuuluu hyvin monentyyppisiä järviä. Kaikenlaisissa selvitysalueen vesissä esiintyvät sinisorsa ja telkkä. Osa selvitysalueen järvistä on kuitenkin karjuja ja linnustoltaan niukkoja. Näillä järvillä tyypillistä lajistoa ovat rantasipi, kuikka ja kalalokki. Selvitysalueelle sijoittuvilla rehevämmillä pikkujärvillä tavattiin runsaampaa lajistoa ja suurempia parimääriä.

Vuoden 2016 selvitysalueelta todettiin metsälinnustosta paljon ääntelyhavaintoja viirupöllöistä ja helmipöllöistä. Lisäksi koko vuoden 2016 selvitysalue on Keski-Suomen merkittävimpiä kuukkelin esiintymisalueita.

Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan 2. kaavaehdotuksen suunnittelualueelle ei olo osoitettu linnustollisesti arvokkaita alueita tai kohteita (Kuva 4-7).

Kuva 4-7. Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksen huomioitavia linnustollisia arvoja sisältävien alueiden sijainnit (FCG 2016). Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan likimääräinen suunnittelualueen sijainti on osoitettu mustalla ympyrällä.

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit (2016)

Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksen selvitysalueelta tehtiin useita havaintoja liito-oravista, mutta liito-oravan elinympäristöjä ei todettu Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan suunnittelualueella sijaitsevan Kangasjärven rantavyöhykkeeltä. Lisäksi suurpedoista sudesta ja ilveksestä on selvitysalueelta tehty havaintoja Soliskylän ja Vuorilahden alueelta, mutta Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava-alueella havaintoja ei ole.

Muu lajisto (2016)

Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksessä on osoitettu yksi erittäin uhanalainen lajihavainto Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan suunnittelualueelle alueelle, jolle tehtiin uusi kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys vuonna 2021. Tästä tarkemmin kappaleessa 4.2.7.2. Lisäksi vuoden 2016 selvitysalueelle on osoitettu Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan alueelle kaksi vaarantuneen lajin havaintoa ja kolme silmällä pidettävän lajin havaintoa valtatie 4 varrelle. Tarkempia lajimäärityksiä selvitykseen ei ole eritelty.

Kuva 4-8. Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksen arvokkaat luonto- ja maisemakohteet. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit. Punaisella pallolla on merkitty erittäin uhanalainen laji, sinisellä neliöllä vaarantunut laji ja vihreällä neliöllä silmällä pidettävä laji. Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan likimääräinen suunnittelualueen sijainti on esitetty mustalla ympyrällä.

Arvokkaat luonto- ja maisemakohteet Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava-alueella (2016)

Vuoden 2016 luonto- ja maisemaselvityksen yhteydessä ei tunnistettu arvokkaita luontokohteita tai maisemakohteita Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava-alueella. Selvityksen yhteydessä alueelta tunnistettiin kuitenkin yksi erittäin uhanalainen lajihavainto, kaksi vaarantuneen lajin havaintoa ja kolme silmällä pidettävän lajin havaintoa valtatie 4 varrelle.

4.2.7.2 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 2021

Ilmolahden ampumaradan ja Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen läheisyyteen tehtiin kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys vuonna 2021 (Liite 5). Selvitysalue oli sama kuin Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan 1. kaavaehdotuksen suunnittelualue.

Selvityksessä tehtiin maastokäynti 19.7.2021 kasvillisuuden ja luontotyyppien selvittämiseksi (FM biologi, Linda Uusihakala). Kasvillisuusselvityksen maastokäynti sijoittui suunnittelualueen valtatie 4 länsipuoliselle alueelle kaavaehdotus I suunnittelualueelle. Selvityksessä keskityttiin etenkin

uhanalaisiin, silmälläpidettäviin, rauhoitettuihin tai muuten huomionarvoisiin lajeihin. Luontotyyppiselvityksessä keskityttiin erityisesti huomionarvoisiin luontokohteisiin. Huomioitavia kohteita ovat esimerkiksi:

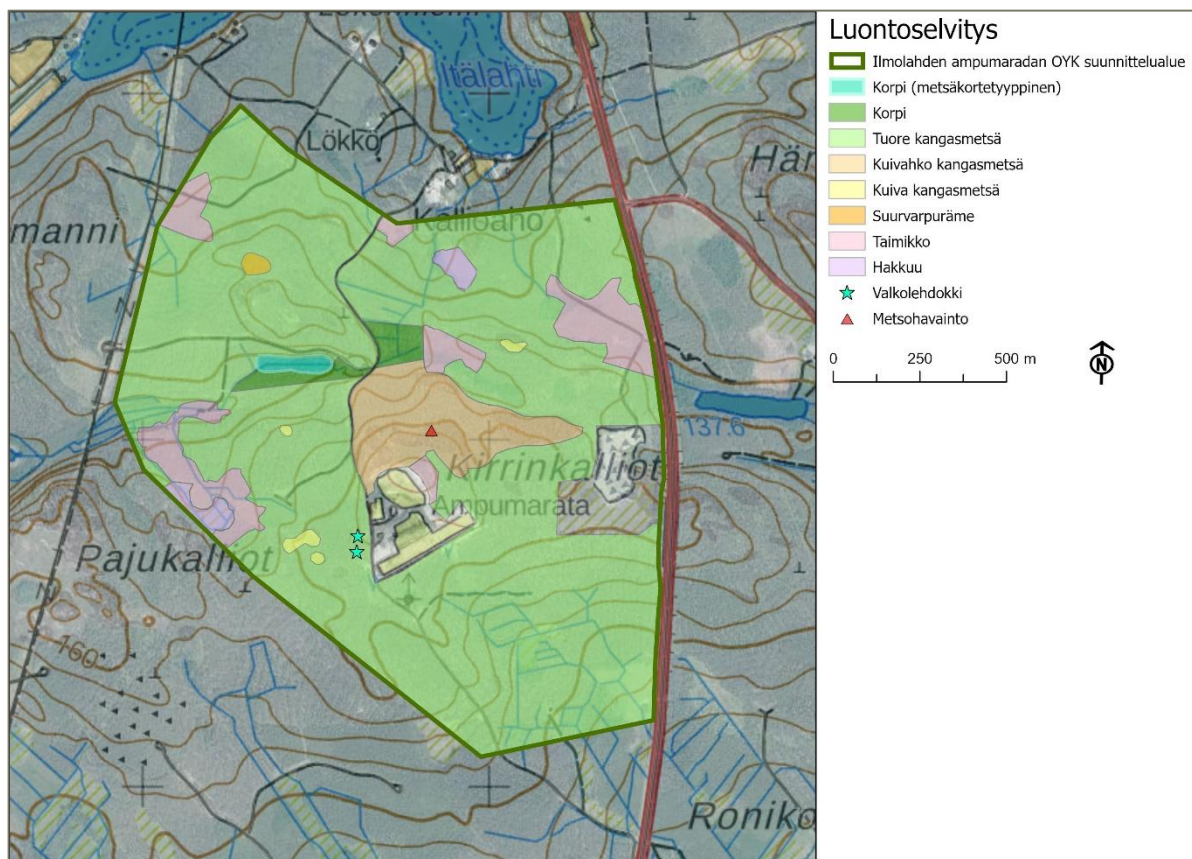
- Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojeltavat luontotyytit
- Vesilain 2 luvun 11 § mukaiset suojeltavat vesiluontotyytit
- Metsälain 10 § mukaiset metsäluonnon erityisen tärkeät elinympäristöt
- Alueellisesti ja paikallisesti edustavat luontokohteet, kuten perinneympäristöjen luontotyytit, vanhan metsän piirteitä omaavat kohteet, geologisesti arvokkaat muodostumat
- Luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaiset luontotyytit
- Luontodirektiivin liitteen IV lajeille, luonnonsuojelulain mukaisille erityisesti suojeltaville ja uhanalaisille eliölajeille sekä muille huomionarvoisille eliölajeille tärkeät tai mahdolliset esiintymisalueet

Suunnittelualue on valtaosin metsätalouskäytössä olevaa kangasmetsää, ja valtapuuna on koko alueella mänty. Metsät ovat pääosin varttuneita kasvatusmetsiä, joissa puusto on hyvin samankäistä ja hoidettua. Nuorempia taimikoita ja tiheämpiä kasvatusmetsiköitä on muutamia (Kuva 4-9).

Valtaosa alueesta on mustikkatyyppin tuoretta kangasmetsää (MT), joka vaihtuu pienialaisten kallioiden ympäristössä kuivahkoksi puolukkatyyppin kankaaksi (VT). Pienillä kalliolla luontotyyppi on enimmäkseen kuivahkoa puolukkatyyppin kangasta tai kuivaa kanervatyyppin kangasta (CT). Paikoin esiintyy pienialaisesti myös lehtomaisia piirteitä, muttei varsinaisesti lehtomaista kangasta (OMT). Suunnittelualueella on yksi suurvarpuräme, joka ei ole luonnontilainen, ja kaksi varpukorpea (Kuva 4-10).

Kuva 4-9. Alueelle tyypillistä tuoretta mustikkatyyppin kangasmetsää (vasen) ja kuivahkoa puolukkatyyppin kangasmetsää (oikea).

Kuva 4-10. Suunnittelualueen luontotyyppikuviointi ja huomionarvoiset havainnot.

Huomionarvoiset luontotyypit ja suojellut lajit (2021)

Luontoselvityksessä määritettiin yksi metsäkortekorpimaisia piirteitä omaava luontotyyppikuvio. Metsäkortekorvet ovat metsälain 10 §:n perusteella suojeltuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä, mutta kohde ei ole Metsäkeskuksen aineiston mukainen virallinen metsälain 10 § mukainen kohde.

Lisäksi selvitysalueella tehtiin kaksi havaintoa rauhoitetusta valkolehdokista (*Platanthera bifolia*) rehevästä kangasmetsästä läheltä suunnittelualueen läpi kulkevaa tietä. Valkolehdokki on yleinen Manner-Suomessa, mutta rauhoitettu koko maassa, sillä se on uhanalainen pohjoisboreaalisen vyöhykkeen Koillismaalla. Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irti leikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen sekä siemenien kerääminen on kielletty.

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen ohella tehtiin näköhavainto metsosta. Metso on lintudirektiivin I liitteen suojelema laji.

Liito-orava (2021)

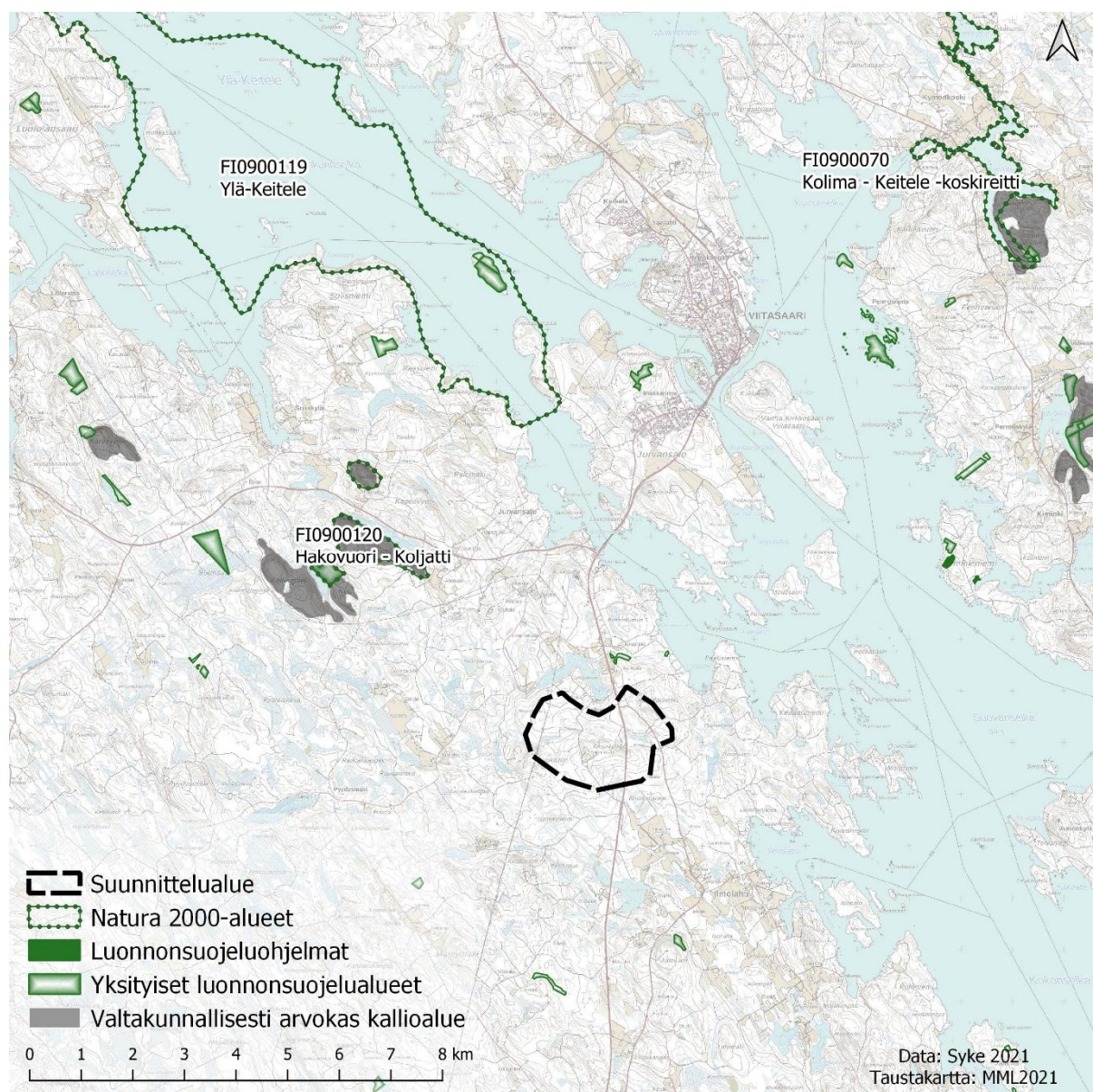
Valtaosa selvitysalueesta on metsätalouskäytössä olevaa kangasmetsää. Alue koostuu pääosin varttuneista ja hoidetuista kasvatusmetsästä, joilla ei ole mainittavia luontoarvoja. Metsäkuviot ovat valtaosin voimakkaasti käsiteltyjä, ja puusto on hyvin tasaikäistä ja hoidettua. Vanhoja puita ja lahoppuita on alueella niukasti. Selvitysalueella havaittiin hyvin niukasti järeitä kuusia tai haapoja, joita liito-orava suosii luontaisessa elinympäristössään. Yhtään kolopuuhaapaa tai risupesää ei havaittu selvityksen aikana.

Ampumaradan laajennusalueelle ei sijoitu liito-oravalle soveltuvia elinympäristöalueita, joten sen merkitys liito-oravan kannalta on vähäinen.

4.2.8 Luonnonsuojelu- ja Natura-alueet

Suunnittelualueella ei sijaitse Natura-2000 verkostoon kuuluvia alueita. Alueen luoteispuolella noin 3,5 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Hakovuori – Koljatti (FI0900120) Natura-2000-alue (Kuva 4-11).

Suunnittelualueella ei sijaitse arvokkaiksi luokiteltuja geologisia kohteita. Lähimmät arvokkaat geologiset kohteet ovat suunnittelualueen luoteispuolella noin 3 kilometrin etäisyydellä sijaitsevat arvokkaat kallioalueet.

Kuva 4-11. Luonnonsuojelualueet ja arvokkaat geologiset kohteet.

4.2.9 Vesistöt ja vesitalous

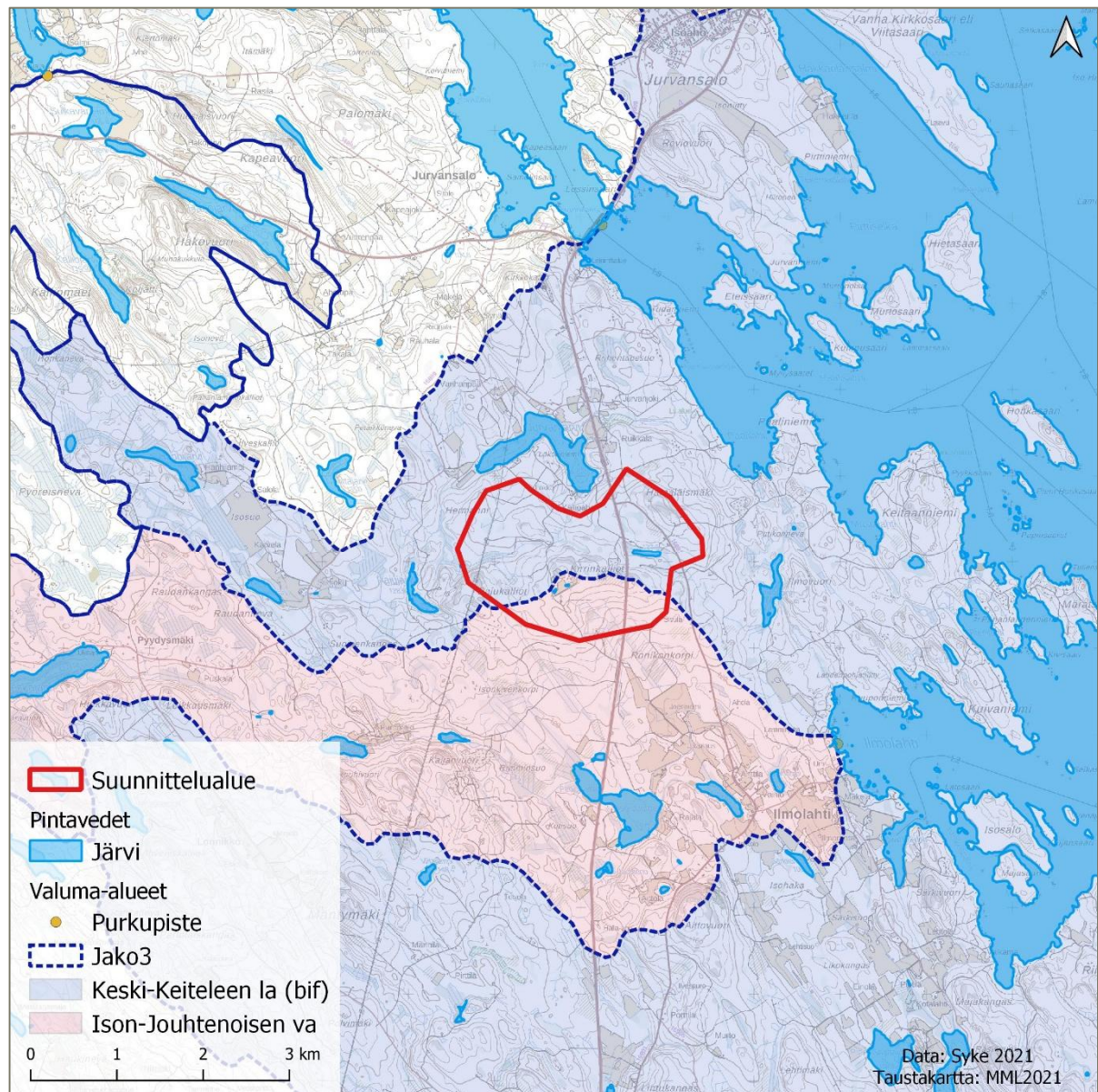
Pintavedet

Suunnittelualueen itäosassa valtatie 4 itäpuolella sijaitsee Kangasjärvi, joka on pinta-alaltaan noin 1,85 hehtaarin. Lisäksi suunnittelualueen ulkopuolella, alueen läheisyydessä, sijaitsee useita järviä ja pienempiä lampia. Lähimmät suuremmat vesialueet pohjois- ja itäpuolella. Pohjoispuolella noin 400 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta sijaitsee Jurvanjärvi. Järvi on kooltaan 38,5 hehtaaria. Suunnittelualueen länsipuolella noin 2,5 kilometrin päässä sijaitsee Keski-Keiteleeseen kuuluva Ilmolahti.

Suunnittelualueen avo-ojat virtaavat alueen pohjoisosasta kohti Jurvanjärveä, länsiosasta kohti kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevaa Kirrinlampea ja suunnittelualueen eteläosasta kohti suunnittelualueen ulkopuolella sijaitsevaa Iso-Jouhtenon järveä. Suomen ympäristökeskus on määritellyt järvien ekologisen tilan suunnittelualueen läheisyydessä vain Keski-Keiteleelle. Määrityksen mukaan Keski-Keiteleen ekologinen tila on arvioitu hyväksi.

Suunnittelualue kuuluu kahdelle 3. jakovaiheen valuma-alueelle (Kuva 4-12). Eteläosa suunnittelualueesta kuuluu Ison-Jouhtenoisen valuma-alueeseen (14.425) ja pohjoisosa Keski-Keiteleen (la bif) valuma-alueeseen (14.421).

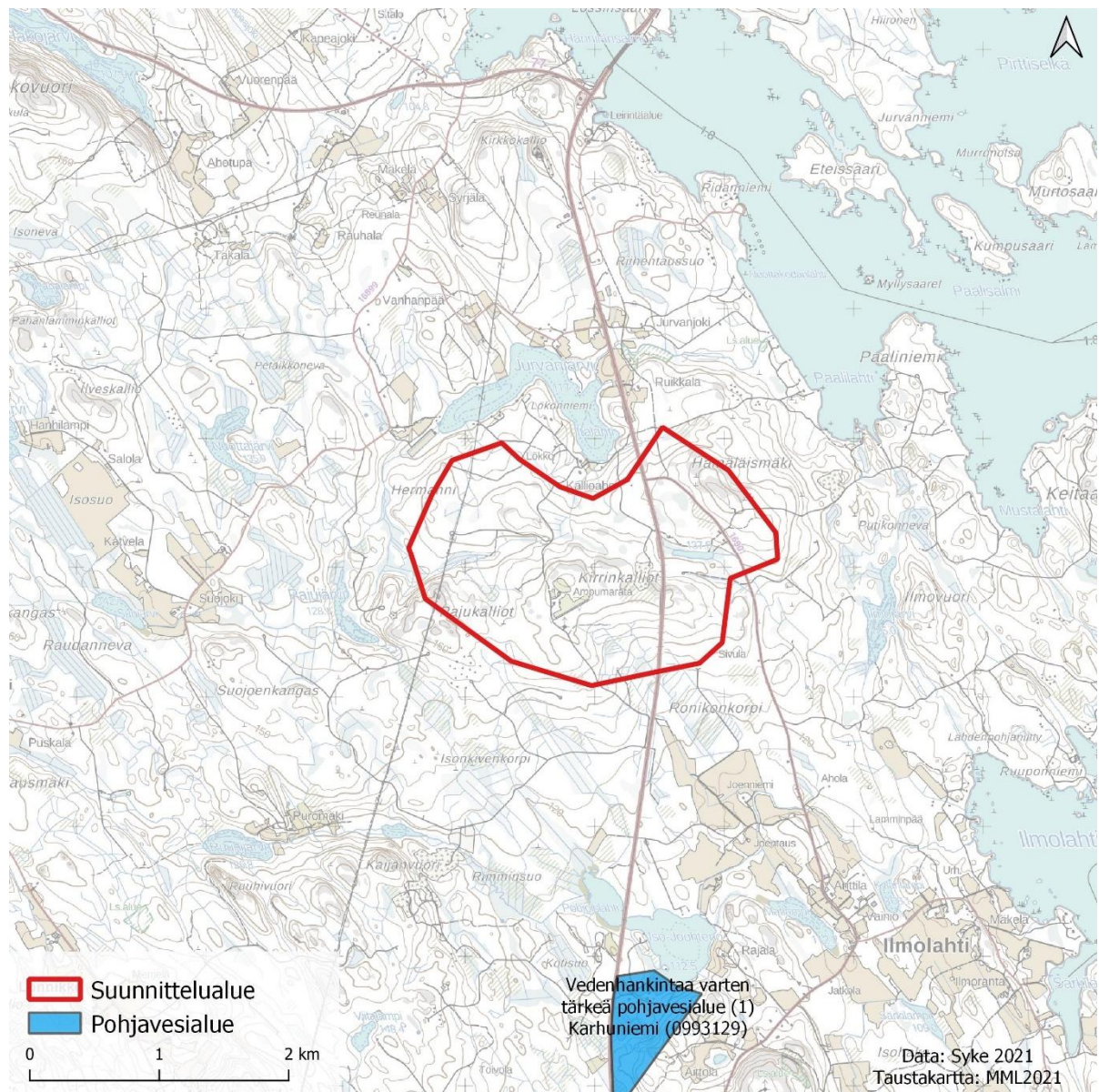
Lähialueen vesialueita käytetään esimerkiksi virkistykseen, loma-asutukseen, ja veneilyyn. Loma-asutus on jakautunut melko tasaisesti alueen eri puolille.

Kuva 4-12. Suunnittelualueen valuma-alueet ja lähialueen järvet.

Pohjavesialueet

Suunnittelualueella ei sijaitse pohjavesialueita. Lähin pohjavesialue on alueen eteläpuolella noin 2 kilometrin päässä sijaitseva Karhuniemen pohjavesialue (0933129) (Kuva 4-13). Karhuniemen pohjavesialue on luokiteltu luokkaan 1: vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi. 1-luokkaan kuuluvat ne vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet, joiden vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin

Kuva 4-13. Pohjavesialueet.

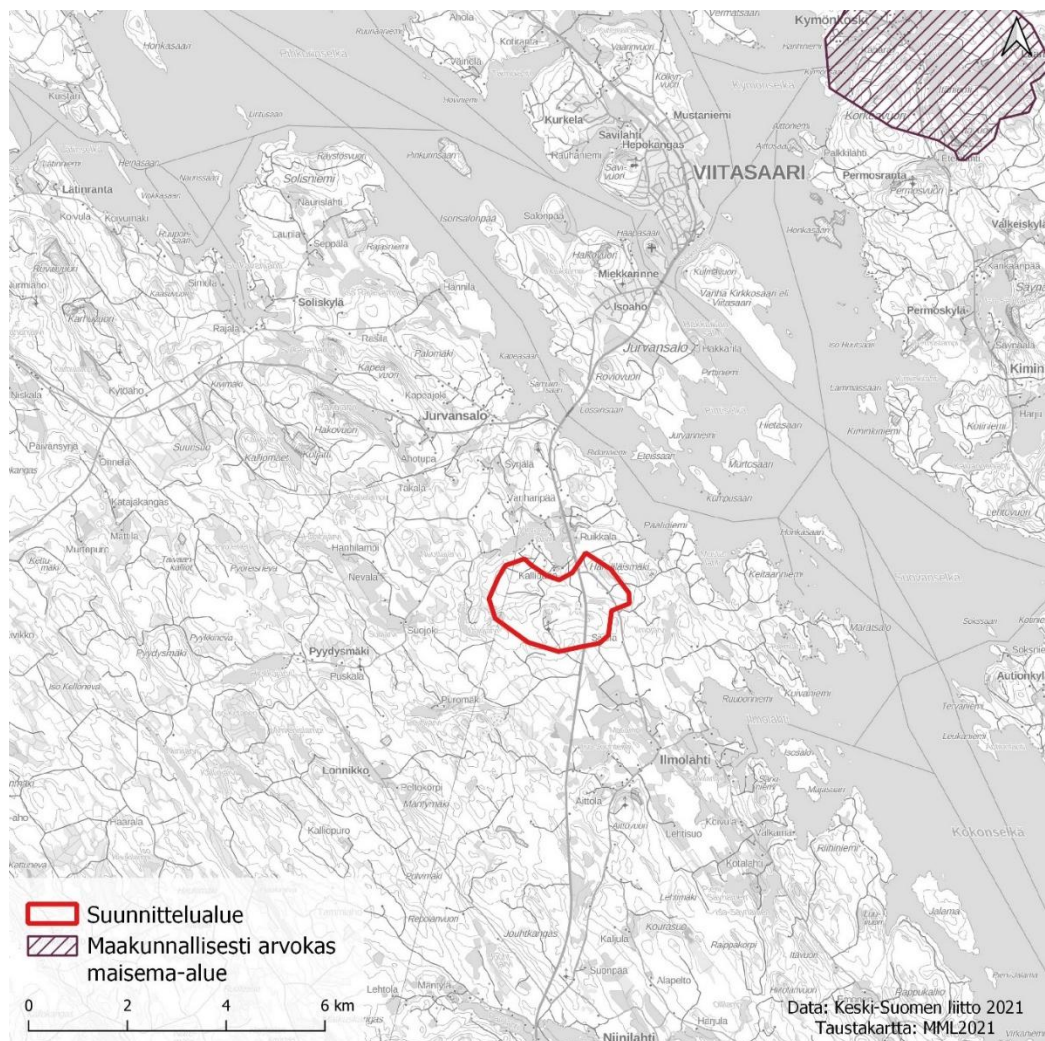
4.2.10 Maisema- ja kulttuuriympäristö

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet ja alueet

Suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä rakennettua kulttuuriympäristön alueita tai kohteita, suojeltuja rakennuksia eikä tunnettuja muinaisjään-
nöskohteita tai -alueita. Lähimmät merkittävät rakennettua kulttuuriympäristön kohteet ja suojellut rakennukset sijaitsevat Viitasaaren keskustaajamassa noin 5 kilometrin päässä suunnittelualueesta pohjoiseen. Lähimmät muinaisjään-
nöskohteet ja -alueet sijaitsevat lähimmillään noin 2,5 kilometrin päässä suunnittelualueen kaakkoispuolella Ilmolahden kylässä, jossa sijaitsee Lamminpään kivi-
kautiset asuinpaikat.

Arvokkaat maisema-alueet

Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähimmät voimassa olevaan Keski-Suomen maakuntakaavaan merkityt maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat suunnittelualueesta noin 11 kilometrin päässä koillisessa, jossa sijaitsevat Kymönkosken reitti ja Pasala. Lähimmät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sijaitsevat Pihlputaan kunnassa noin 40 kilometrin päässä suunnittelualueen pohjoispuolella ja Äänekosken Sumiaisissa noin 40 kilometrin päässä suunnittelualueen eteläpuolella.

Kuva 4–8 Suunnittelualueen lähin arvokas maisema-alue

4.2.11 Yhdyskuntatekninen huolto

Voimajohto

Suunnittelualueen länsiosassa kulkee suuntaisesti Elenia Verkko Oyj:n 110 kV voimajohto. Kaava-alueelle sijoittuva ampumarata-alue ja sen rakennukset on liitetty tai liitettävissä sähköverkkoon.

Vesihuolto

Taajamien ulkopuolella, haja-asutusalueella vesihuolto on järjestetty vesiosuuskuntamuotoisesti tai kiinteistökohtaisten järjestelmien avulla. Suunnittelualueella toimii kaksi vesiosuuskuntaa Jurvan-salon vesiosuuskunta sekä Ilmolahden vesiosuuskunta. Kummankaan vesiosuuskunnan toiminta-alue ei kuitenkaan yllä suunnittelualueella sijaitsevalle ampumarata-alueelle.

4.2.12 Ympäristöhäiriöt

Suunnittelualueen keskeisimpiä ympäristöhäiriötekijöitä on toiminnassa olevan ampumaradan melu ja haitta-ainepäästöt, suunnittelualueella toimiva maa-ainestenottoalue sekä suunnittelualueen läpi kulkeva valtatie 4 melu ja haitta-ainepäästöt.

4.2.13 Maanomistus

Suunnittelualue on yksityisessä maanomistuksessa.

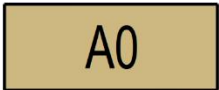
5. YLEISKAAVAN KUVAUS JA PERUSTELUT

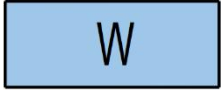
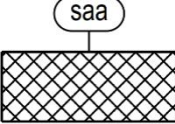
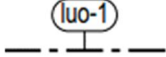
Tässä luvussa on kuvattu kaavaan tehtävät muutokset ja perustelut muutoksille. Yleiskaavamuu-toksella muutetaan laajempia teknisiä ja periaatteellisia asioita sekä yksittäisiä pienialaisia ja vai-kutuksiltaan vähäisempiä kohteita. Aloitteen tekijänä laajoissa teknisissä ja periaatteellisissa asi-oissa on pääosin ollut Viitasaaren kaupunki. Yksittäisissä muutoskohteissa aloite on pääasiassa tul-lut yksityisiltä maanomistajilta.

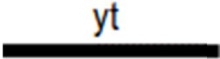
Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava mahdollistaa olemassa olevat ampumaurheilutoiminnan Ilmolahden alueella sekä maa-ainesten oton Kirrinkallion alueella. Osayleiskaavan keskeisenä tar-koituksena on ohjata ampumarata-alueen maankäyttöä siten, että ampumaurheilun aikaan saamat haitalliset vaikutukset pystyttäisiin mahdollisimman hyvin välttämään. Osayleiskaavalla pyritään myös hillitsemään etenkin ampumaratatoiminnan aiheuttamia ympäristöhäiriöitä.

5.1 Aluevarausmerkinnät

Kaava-alueen aluevaraukset osoitetaan kaavamerkinnöin, jotka ovat mahdollisimman yhtenevät Viitasaaren kaupungin muiden yleiskaavamerkintöjen kanssa.

Merkintä	Määräys
	Asuntoalue. Asuntoalue on tarkoitettu ympärivuotisten erillispientalojen ja niihin liittyvien ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien työtilojen rakentami-seen. Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään yhden yksiasuntoisen asuinrakennuksen sekä enintään kolme erillistä talousrakennusta. Ra-kennusten yhteen laskettu kerrosala ei saa ylittää 300 k-m². Nume-rolle on osoitettu alueella sijaitsevien rakennuspaikkojen enimmäis-määrä.

	Ampumarata-alue. Merkinnällä osoitetaan olevat tai suunnitellut ampumarata-alueet. Alueen tarkemmassa suunnittelussa on huolehdittava, ettei loma-asuin- alueella melutaso ylitä.
	Maa-ainesten ottoalue. Merkinnällä osoitetaan soran, turpeen tai muiden maankamaran aines- ten ottoalueet
	Maa—ja metsätalousvaltainen alue. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvä raken- taminen. Ranta-alueen (MRL 72 § 2 mom.) käsitellään Keiteleen länsi- puolen rantayleiskaavoituksen yhteydessä.
	Vesialue.
	Ohjeellinen moottorikelkkailureitti.
	Rakennettu, säilytettävä rakennuspaikka.
	Meluntorjuntatarve.
	Melualue me-1. Ampumaradan melualue, jonka melutaso ylittää asumiseen käytettä- vien alueiden ohjearvon $L_{A_{IMAX}}$ 65 dB, kun meluntorjuntatoimenpiteet on toteutettu. Alueelle ei saa sijoittaa uusia loma-asuntoja, asuinrakennuk- sia tai muita melulle herkkiä toimintoja eikä osoittaa virkistykseen tar- koitettuja alueita. Alueella olevia asuinrakennuksia saa peruskorjata ja laajentaa.
	Pudistettava/kunnostettava maa-alue. Puhdistettava/kunnostettava maa-alue, jonka puhdistamis- ja kunnos- tamistarve on selvitettävä alueen maankäytön muuttuessa. Alueen maaperän pilaantuneisuus on tutkittava maankäytön muuttu- essa ja kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä.
	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Luonnonsuojelulain 42 §:n mukaisen lajin elinalue. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kohteen olosuhteiden säi- lyttäminen ja luontoarvojen turvaaminen.

	Merkittävästi parannettava valtatie.
	Yhdystie.
	Johto tai linja. z=sähkölinja

5.2 Yleismääräykset

Yleiskaavan käytöstä rakennusluvan perusteena ranta-alueella säädetään MRL 72 §:ssä ja suunnittelualueella MRL 137 §:ssä. Tämän yleiskaavan mukaisesti voidaan myöntää rakennuslupa MRL 72 §:n mukaiselle ranta-alueelle sijoittuvalle rakentamiseen osoitetulle AO-alueelle. Yleiskaavalla on tarkasteltu ranta-alueen rakennusoikeus maanomistajakohtaisesti emätilaperiaatetta noudattaen.

Rakennuspaikalle sallitusta asuntojen enimmäismäärästä määrätään rakennuspaikkakohtaisessa kaavamääräyksessä.

Yleiskaavan perusteella ei voida suoraan myöntää rakennuslupia ranta-asemakaava-alueille. Koko tällä yleiskaava-alueella on uudisrakennukset, rakenteet ja korjaustoimenpiteet sovitettava huolellisesti maisemaan ja kyläympäristöön, huomioiden paikallinen rakentamisen perinne.

Ranta-alueille, metsäsaarekkeille ja avointa peltomaisemaa rajaaville metsänreunavyöhykkeille rakennettaessa tulee jättää riittävä suojapuusto, jotta rakennukset eivät näy avoimesti vesistöön ja peltomaisemaan.

Rakentaminen alueelle tapahtuu voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaisesti, ellei kaavamääräyksessä ole toisin määrätty.

Rakennuksen alin rakentamiskorkeus (kosteudelle arkojen rakennusosien) on oltava 1,0 metriä ylävesirajaa korkeammalla ja ellei sitä ole tiedossa, vähintään 1,5 metriä keskivedenkorkeutta ylempänä.

Yleiskaava-alueella noudatetaan vesilaitoksen toiminta-alueen ohjeita aja määräyksiä.

Jätehuollossa noudatetaan Viitasaaren kaupungin jätehuoltomääräyksiä.

5.3 Liikenne

Osayleiskaavaan on merkitty olemassa olevat maantiet. Valtatie 4 merkitään merkittävästi parannettavana tieyhteytenä.

5.4 Yhdyskuntatekninen huolto

Vedenhankintaa helpottaa oleellisesti rakennetut vesiosuuskuntien yhdysvesijohdot.

Jätevesihuollon kiinteistökohtaisissa ratkaisuissa käymälätyypin valintaan sekä pesuvesien käsittelyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota ja toteuttamisessa on noudatettava voimassa olevia viranomais määräyksiä.

Jätehuollossa noudatetaan kaupungin jätehuoltomääräyksiä.

5.5 Luonnon ympäristö

Osayleiskaavassa luonnon ympäristön asettamat lähtökohdat on otettu huomioon. Kaavaratkaisu on kokonaisuudessaan olemassa olevan maankäytön toteava. Suunnittelualueelle ei ole osoitettu uusia maankäyttömuotoja. Valtaosa suunnittelualueesta on nykytilanteessa metsätalouskäytössä ja kaavaratkaisussa varattu maa- ja metsätalouskäyttöön (M).

Osayleiskaavaratkaisussa on otettu huomioon pienialainen rauhoitetun valkolehdokin esiintymisalue. Alue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueen (luo-1). Suunnittelualan aluevarausmerkintöjen rajauksissa on otettu huomioon luontoselvitysten avulla havaitut luonnon ympäristön arvokohteet sekä riittävät etäisyydet arvokohteista, jottei niiden tilaa heikennettäisi.

6. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavan vaikutusten arvioinnissa arvioidaan, kuinka alueen nykytilanne eroaa vaikutuksiltaan osayleiskaavan mukaisesta kaavaratkaisusta. Vaikutusten arviointia peilataan kuitenkin nykytilanteeseen tai luonnon ympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin. Suunnittelualan nykytilanne ja toiminnot pidetään pääosin ennallaan ja voimassa olevien ympäristölupien mukaisina.

- Ampumarata-alue ja maa-ainesten ottoalue osoitetaan toimintojen voimassa olevien ympäristölupien mukaisina.
- Valtatie 4 linjaus pidetään suunnittelualueella ennallaan ja merkitään merkittävästi parannettavana valtatieenä.
- Ilmolahdentie (yhdystie 16901) pidetään kaavassa ennallaan ja merkitään yhdystie -merkinnällä.

Luonnollisestikaan merkittäviä vaikutuksia ei aiheudu, kun alueen käyttötarkoitusta nykytilanteesta ei keskeisesti muuteta.

Pääosa kaavaan tehtävistä merkinnöistä ja määräyksistä ovat vaikutuksiltaan vähäisiä alueen nykytilanteeseen verrattuna ja osayleiskaava on pääosin nykytilanteen maankäytön toteava kaavaratkaisu. Ottaen huomioon muutosten luonteen ja laajuuden, voidaan arvioida, että merkittäviä vaikutuksia ei aiheudu alueen yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen, virkistyskäyttöön, rakentamisen sijoittamiseen tai rakennettuun ympäristöön, maa- ja metsätalouteen tai maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Vaikutusten arvioinnissa on tuotu esiin kaavan aiheuttamat vaikutuksiltaan vähäistä merkittävämmät vaikutukset. Myös jotain viranomaisneuvottelussa tai muutoin kaavaprosessin kannalta tärkeiksi koettuja asiakokonaisuuksia on tarkasteltu kattavammin seuraavissa kappaleissa.

6.1 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtioneuvoston päätös uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on tullut voimaan 1.4.2018.

Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Kaikki tavoitteet koskevat koko maata, eikä alueellisia erityis-

tavoitteita enää ole. Tavoitteet tulee huomioida kaavoituksessa maakuntatasolla sekä kuntien yleis- ja asemakaavoituksessa.

Alla olevaan taulukkoon on koottu uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä arvioitu niiden toteutumista Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan maankäyttöratkaisuun (Taulukko 4).

Taulukko 4. Osayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

Tavoite	Toteutuminen kaavassa
Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen	
Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	Ei koske tätä kaavahanketta. Kaavaratkaisulla turvataan Ilmolahden ampumaratatoiminnan jatkamisen mahdollistaminen ympäristöluvan mukaan ja Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen käyttäminen voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti. Kaavaratkaisu ei heikennä mahdollisuuksia kehittää kestävää liikkumista tai toimivia yhdyskuntia.
Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.	Kaavassa osoitetut nykyiset ampumarata-alue ja maa-ainestenottoalue edistävät tavoitetta.
Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.	Kaavassa osoitetut maankäyttömuodot eivät suoraan tue tätä tavoitetta. Valtatien 4 kehittämisestä alueella on olemassa toimenpideselvitys, mutta tällä hetkellä ei voimassa olevaa tiesuunnitelmaa. Kaavan toteuttaminen ei estä tai heikennä valtatie 4 kehittämistä. Kaavassa on osoitettu valtatie 4 merkittävästi parannettavana tieyhteytenä. Valtatien kehittämisen kannalta on parempi, ettei yksityistieyhteyksiä erikseen kaavassa esitetä.
Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.	Ei koske tätä kaavahanketta. Kaavassa ei osoiteta uusia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita.
Tehokas liikennejärjestelmä	
Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.	Osayleiskaavassa on osoitettu kaksi maantietä olemassa olevilla linjauksilla. Valtatie 4 on osoitettu merkittävästi parannettavana tieyhteytenä ja Ilmolahdentie yhdystienä. Merkittävästi parannettava tieyhteys -merkintä mahdollistaa valtatie 4:n kehittämisen olemassa olevalla linjauksellaan.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.	Osayleiskaavassa on osoitettu kaksi maantietä olemassa olevilla linjauksilla. Valtatie 4 on osoitettu merkittävästi parannettavana tieyhteytenä ja Ilmlahdentie yhdystienä. Merkittävästi parannettava tieyhteys -merkintä mahdollistaa valtatiekehittämisen olemassa olevalla linjauksellaan. Kaavassa osoitetut ampumarata-alue ja maa-ainestenottoalue eivät estä tavoitetta.
Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	
Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.	Ei koske tätä kaavahanketta. Toiminnot sijoittuvat tulvavaara-alueen ulkopuolelle.
Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.	Kaavassa osoitetut ampumarata-alue maa-ainestenottoalue ja merkittävästi parannettava tieyhteys edistävät tavoitetta suunnittelualueella sekä suunnittelualueen ulkopuolella. Ampumarata-alueelle osoitettu melunsuojaustarve sekä alueen ympärille osoitettu melumallinnuksen mukainen melualue ja sitä koskevat määräykset ehkäiset melun haitallisia vaikutuksia ympäristössä.
Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.	Kaavassa osoitetut ampumarata-alue ja maa-ainestenottoalue edistävät tavoitetta.
Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.	Ei koske tätä kaavahanketta.
Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.	Ei koske tätä kaavahanketta.
Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat	
Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.	Kaavaa laatiessa on otettu huomioon suunnittelualueen ja sen lähiympäristön kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot.
Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.	Osayleiskaavan maankäyttöratkaisussa on huomioitu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.	Asia on huomioitu kaavassa.
Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.	Suurin osa osayleiskaavan maankäyttöratkaisusta ja alueesta on varattu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, joka on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.
Uusiutumiskykyinen energiahuolto	
Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.	Ei koske tätä kaavahanketta.
Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukukuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.	Ei koske tätä kaavahanketta.

6.2 Suhde maakuntakaavaan

Suunnittelualue on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu biotalouteen tukeutuvaksi alueeksi ja osa suunnittelualueesta on merkitty matkailun ja virkistysvetovoima-alueeksi. Lisäksi suunnittelualueella sijaitseva Ilmolahden ampumarata on merkitty kohdemerkinnällä eu, jolla osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä ampumarata- tai moottoriurheilualue. Suunnittelualue ulottuu itälaidastaan myös valtatielle 4 osoitetulle valtatie/kantatie -merkintää sekä sille osoitettua kehittämisakselia. Lisäksi maakuntakaavassa suunnittelualueen länsilaidassa kulkee voimajohto ja moottorikelkkareitti.

Osayleiskaava tukee vaikutuksillaan voimassa olevan maakuntakaavan toteutumista. Kaavassa osoitettu ampumarata-alue mahdollistaa maakuntakaavassa osoitetun ampumarata-alueen toiminnan jatkuvuuden. Valta osa alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolloin yleiskaava toteuttaa myös maakuntakaavan biotalouteen tukeutuvan merkinnän tavoitteita sekä osaltaan matkailun- ja virkistymisen vetovoima-alue merkintää. Valtatie 4 kulkee osayleiskaavan suunnittelualueella ja se on osoitettu merkittävästi parannettavana tieyhteytenä. Sekä maakuntakaavan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä ampumarata- tai moottoriurheilualue merkintä että valtatie kehittämisakseli toteutuvat osayleiskaavassa maakuntakaavan mukaisesti. Lisäksi maakuntakaavan olemassa oleva voimalinja sekä sen yhteyteen osoitettu moottorikelkkareitti on osoitettu yleiskaavassa.

6.3 Vaikutukset luonnonympäristöön

Osayleiskaava on laadittu pääosin nykyisen maankäytön toteavana kaavaratkaisuna. Kaavaratkaisu on laadittu siten, että sen toteutumisesta aiheutuvat negatiiviset ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman pienet. Osayleiskaavassa on osoitettu kaksi olemassa olevaa rakennuspaikkaa, muttei uusia rakennettavia alueita.

Osayleiskaavan luonnonolot on selvitetty kahdessa luontoselvityksessä. Ensimmäinen luontoselvitys on tehty vuonna 2016, jolloin selvitysalueena toimi koko kaavaluonnosalue, sisältäen sekä Keiteleeseen länsipuolen rantayleiskaavan että Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan suunnittelualueet. Vuoden 2016 luontoselvitys keskittyi kuitenkin pääosin vesistöjen rantavyöhykkeille, joista kaavaehdotuksen suunnittelualueella sijaitsee valtatie 4 itäpuolella sijaitseva Kangasjärvi.

Toinen luontoselvitys tehtiin alueelle vuonna 2021, jolloin selvityksessä keskityttiin Ilmolahden ampumaradan ja Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen lähiympäristöön. Tätä osayleiskaavaa koskevat havainnot tehtiin vuoden 2021 selvityksessä.

Vuoden 2021 luontoselvityksessä määritettiin yksi metsäkortekorpimaisia piirteitä omaava luontotyyppikuvio selvitysalueelle. Metsäkortekorvet ovat metsälain 10 §:n perusteella suojeltuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä, mutta kohde ei ole Metsäkeskuksen aineiston mukainen virallinen metsälain 10 § mukainen kohde. Lisäksi selvitysalueella tehtiin kaksi havaintoa rauhoitetusta valkolehdokista (*Platanthera bifolia*) rehevästä kangasmetsästä läheltä suunnittelualueen läpi kulkevaa tietä. Valkolehdokki on yleinen Manner-Suomessa, mutta rauhoitettu koko maassa, sillä se on uhanalainen pohjoisborealaisen vyöhykkeen Koillismaalla. Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irti leikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen sekä siemenien kerääminen on kielletty.

Vuosien 2016 ja 2021 selvitysalueilta ei tehty havaintoja luontodirektiivin liitteen IV (a) liito-oravasta Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava-alueella. Vuoden 2021 selvitysalueella havaittiin hyvin niukasti järeitä kuusia tai haapoja, joita liito-orava suosii luontaisessa elinympäristössään. Yhtään kolopuuhaapaa tai risupesää ei havaittu selvityksen aikana. Ampumaradan laajennusalueelle ei sijoitu liito-oravalle soveltuvia elinympäristöalueita, joten sen merkitys liito-oravan kannalta on vähäinen.

Osayleiskaavassa osoitetut maankäytön muodot eivät tule vaarantamaan luonnonsuojelun kannalta arvokkaiden luontotyyppien eikä luonnonvaraiselle eläimistölle ja kasvistolle tärkeiden luonnon ominaispiirteiden säilyttämistä. Kaava-alueella säilyy nykyinen biologinen monimuotoisuus. Kaavaratkaisussa esitetyt maankäyttömuodot säilyttävät alueen olemassa olevan maisemarakenteen ominaispiirteet ja maisemakuvan perustekijät. Osayleiskaavassa on osoitettu rauhoitetun valkolehdonkin esiintymisalue *Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueen* (luo-1). Merkinällä osoitetaan luonnonsuojelulain 42§:n mukainen lajin elinalue. Merkintä määrää, että *alueen suunnittelussa on otettava huomioon kohteen olosuhteiden säilyttäminen ja luontoarvojen turvaaminen*.

Osayleiskaavaratkaisun suurimmat ympäristövaikutukset aiheutuvat olemassa olevan ja ympäristöluvin toimivien Ilmolahden ampumaradan toiminnasta sekä Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen toiminnasta. Ilmolahden ampumarata-alueen ympäristövaikutuksia arvioidaan tarkemmin kappaleessa 6.8.

6.3.1 Vaikutukset maa- ja metsätalouteen

Osayleiskaavaratkaisulla ei arvioida olevan vaikutuksia maa- ja metsätalouteen. Osayleiskaava on niin sanottu toteava kaava, jossa osoitetaan suunnittelualueen olemassa oleva maankäyttö. Valtaosa suunnittelualueesta on metsätalousaluetta. Metsätalousalueet on osoitettu aluevarausmerkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue (M). Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvä rakentaminen.

6.3.2 Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Suunnittelualueella ei sijaitse pintavesiä, mutta alueen läheisyydessä sijaitsee useita järviä ja pienempiä lampia. Lähimmät pintavedet sijaitsevat suunnittelualueen pohjois- ja itäpuolella. Pohjoispuolella noin 400 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta sijaitsee Jurvanjärvi.

Suunnittelualueen avo-ojat virtaavat alueen pohjoisosasta kohti Jurvanjärveä, länsiosasta kohti kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevaa Kirrinlampea ja suunnittelualueen eteläosasta kohti suunnittelualueen ulkopuolella sijaitsevaa Iso-Jouhtenon järveä. Jurvanjärven pohjoispuolella sijaitsee ampumarata, josta metallien kuormitusta voi kohdistua osayleiskaava-alueelle Jurvanjärven ympäristössä.

Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse Ympäristöhallinnon luokittelemia pohjavesialueita. Lähimmät luokitellut pohjavesialueet sijaitsevat noin 2 kilometrin päässä suunnittelualueen eteläpuolella.

Ilmolahden ampumaradan haitta-ainepäästöillä tai Kirrinkallion maa-ainestenottotoiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta luokiteltujen pohjavesialueiden pohjavesiin.

Ilmolahden ampumaradan ympäristövaikutuksia on tarkasteltu enemmän kohdassa 6.8.

6.3.3 Vaikutukset maa- ja kallioperään

Osayleiskaavan suunnittelualueella sijaitsee olemassa oleva Keski-Suomen Kuljetus Oy:n Kirrinkallion maa-ainestenottoaika. Toimijalle on myönnetty kiinteistölle 931-404-2-237 ympäristösuojelulain mukainen yhteislupa Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunnassa 29.5.2018 kalliokiviaineksen ottamiseen sekä otetun kiviaineksen louhintaa ja murskausta varten sekä puhtaiden ylijäämämaiden vastaanotolle ja sijoittamiselle.

Kirrinkallion maa-ainestenottoaikaan ympäristöluvassa on annettu määräykset maa-ainestenotto ja -sijoitus toiminnalle. Määräykset koskevat muun muassa toiminta-aikoja, toiminnan aiheuttaman melun ja pintaveden valunnan osalta.

Osayleiskaavassa Kirrinkallion maa-ainestenottoaika sekä puhtaiden ylijäämämaiden vastaanotto- ja sijoitusalue on merkitty aluevarausmerkinnällä EO-maa-ainestenottoalue.

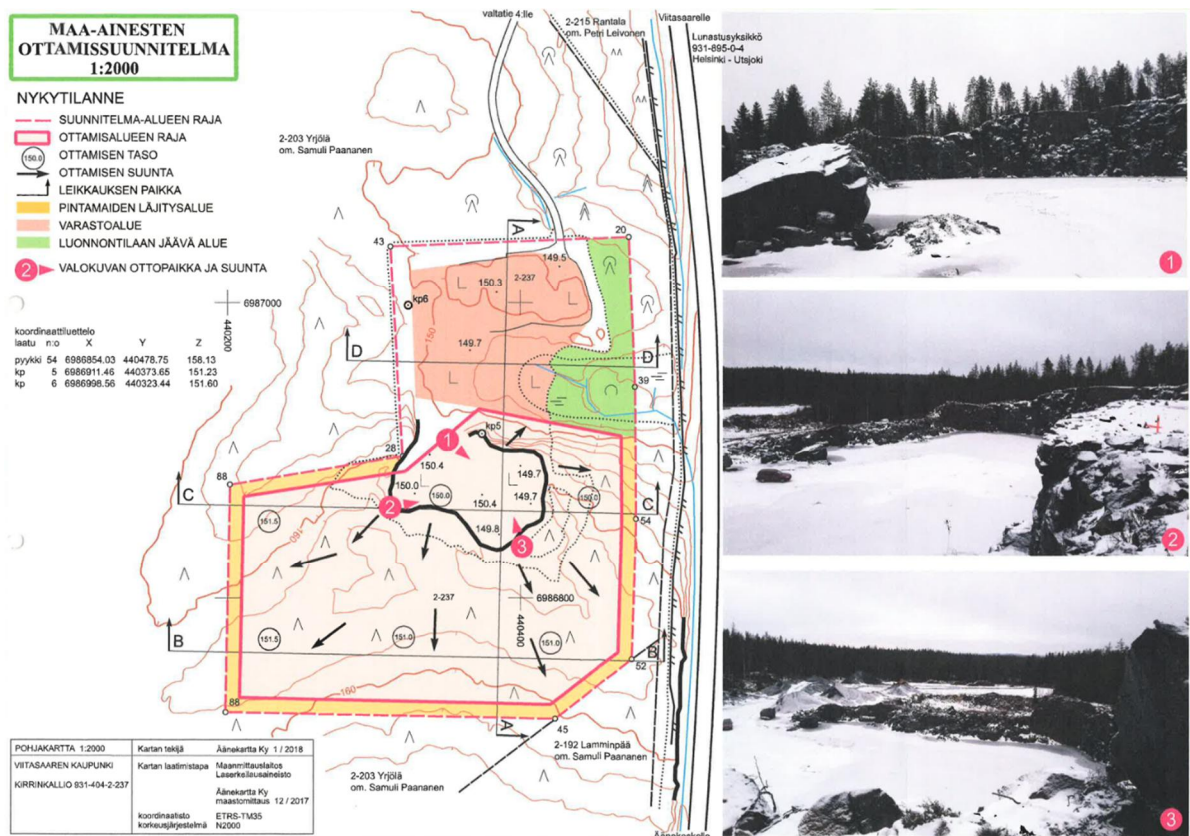
Ilmolahden ampumaradan maaperään aiheuttamista haitta-ainepäästöjä käsitellään kaavaselvityksen kohdassa 6.4.

6.4 Vaikutukset kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

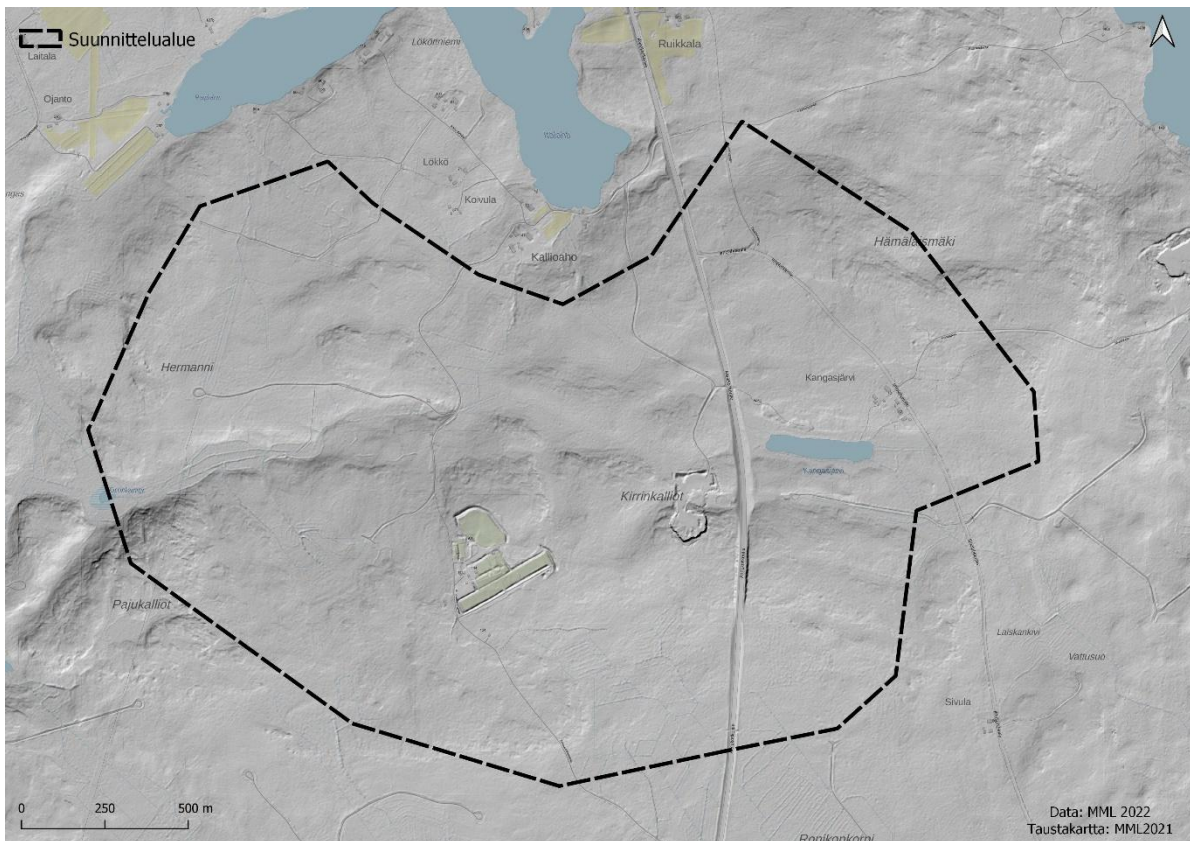
Kaavaehdotuksen suunnittelualueella tai osayleiskaavan vaikutusalueella ei sijaitse kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti merkittävien kohteita tai alueita, eikä tunnettuja muinaismuistoja.

6.5 Vaikutukset maisemaan

Osayleiskaava on laadittu pääosiltaan nykyisen maankäytön toteavana yleiskaavana. Keskeisimmät maisemavaikutukset yleiskaavan toteuttamisesta aiheutuvat Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen laajeneminen. Maa-ainestenottoalue sijaitsee suunnittelualueella valtatie 4 länsipuolella noin 50 metriä olemassa olevan valtatie keskilinjauksesta. Valtatiealueen ja maa-ainestenottoalueen väliin jää nykyisellään ja alueen laajenemisen suunnitelmien mukaan noin 20 metrin metsäinen alue. Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen vuoden 2018 nykytilanne on esitetty ympäristölupahakemuksen kartassa (Kuva 6-1) sekä maanmittauslaitoksen 2 metrin korkeusmalliaineiston mukaisessa vinovalovarjostekartassa (Kuva 6-2).

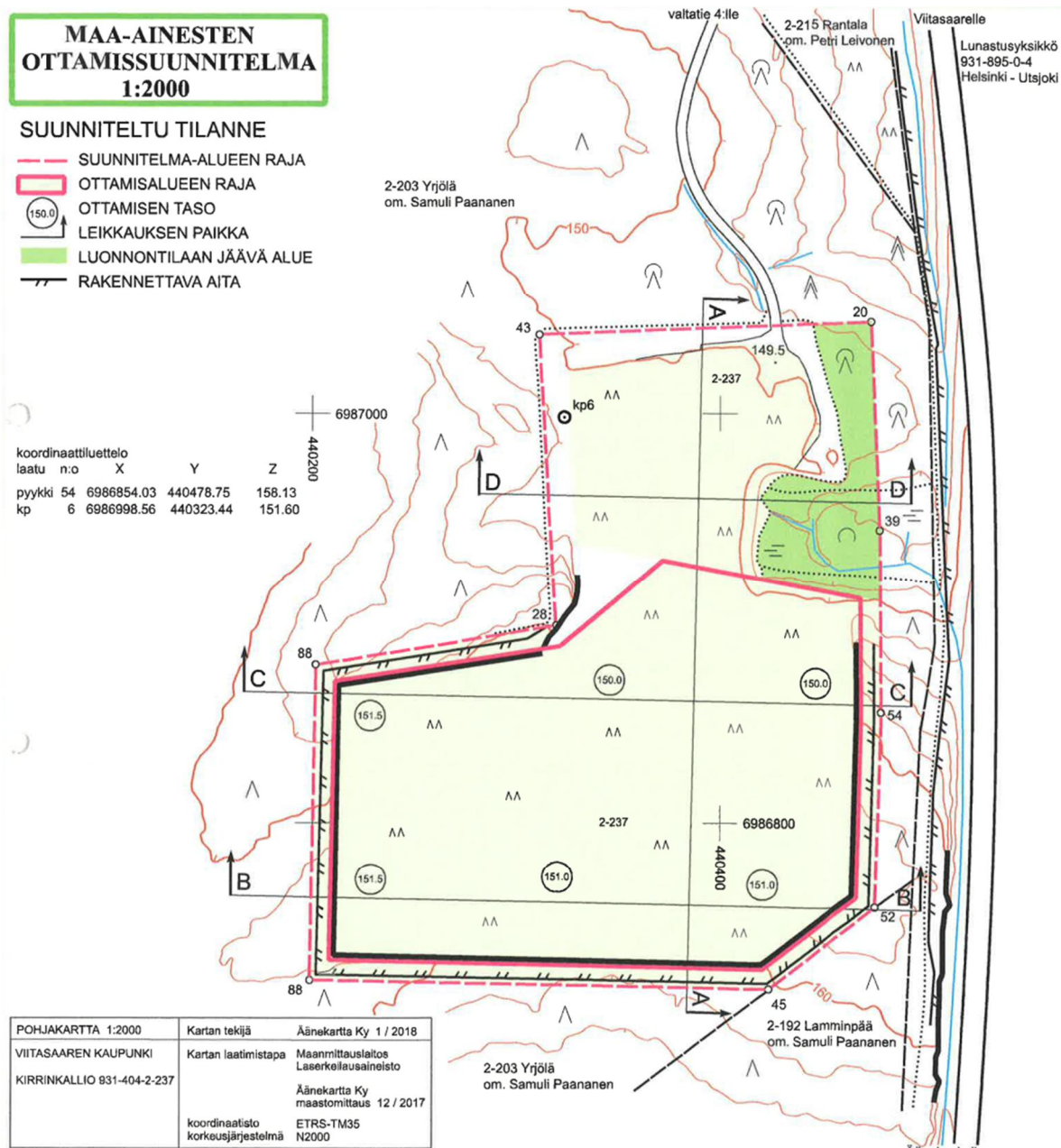

Kuva 6-1. Kirrinkallion maa-ainesottoalueen nykytilanne vuonna 2018 (Äänekartta Ky, 2018)

Kuva 6-2. Suunnittelualueen korkeussuhteet vinoalavarjosteen mukaan.

Kirrinkallion maa-ainestenottotoiminnan laajenemisen ympäristölupapäätöksen (29.5.2018) mukaan, maa-ainesten ottaminen on suoraa jatkoa aiemmalle ottamiselle. Ottaminen suuntautuu jonkin verran vielä itään päin, mutta suurimmaksi osaksi etelään ja lounaaseen. Kaivutaso nousee hieman pohjoisesta etelään. Alueen seinämien kaltevuus louhitaan kaltevuuteen 7:1. Otettu kiviaines varastoidaan ottamisalueen pohjoisosaan. Puhtaiden ylijäämämaiden läjityspaikka on merkitty suunnitelmakarttaan. Ylijäämämailla nostetaan alueelle ulottuvaa matalaa kohtaa tarkoituksena saada tasaista varastokenttää alueelle. Kaivun aikana syntyvät jyrkät luiskat suojataan lip-pusiimoin. Ottotoiminnan laajenemissuunnitelma on esitetty ympäristölupahakemuksen liitteenä olleella kartalla (Kuva 6-3).

Kuva 6-3. Kirrinkallion maa-ainesottoalueen maa-ainesten vuonna 2018 (Äänekartta Ky, 2018)

Kirrinkallion maa-ainestenottotoiminnan osayleiskaavan mukaisella ja 29.5.2018 ympäristöluvan saaneella laajenemisella ei arvioida olevan keskeisiä vaikutuksia alueen maisemaan. Maa-ainestenottotoiminnan laajeneminen sijoittuu pääosin olemassa olevan maa-ainestenottoalueen länsipuolelle

eikä alue laajene keskeisesti esimerkiksi valtatie 4 suuntaan. Maa-ainestenottoalueen ympäristöluvan mukaisen laajenemisen ja valtatie 4 väliin jää noin 20–25 metriä leveä puustoinen alue, jolloin puusto peittää näkymiä ottoalueelle valtatieltä neljä ja muilta lähialueilta. Ottotoiminnan laajenemiselle myönnetyn ympäristöluvan mukaan maa-ainesten ottamisen päätyttyä alue tulee maisemoida suunnitelman mukaisesti. Läjitetty pintamaa ja kivet tulee levittää louhoksen reunoille ja pohjalle.

6.6 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Osayleiskaavaratkaisussa esitetyt maankäyttömuodot eivät aiheuta muutoksia alueen vakitukselle tai loma- ja vapaa-ajan asukkaille olemassa olevaan tilanteeseen verrattuna. Kaavalla ei osoiteta uusia rakennuspaikkoja tai uusia rakennettavaksi tarkoitettuja alueita. Näin ollen rakennettujen alueiden ja rakentamisesta vapaana säilyvien alueiden luonteenomaiset piirteet säilyvät ennallaan.

Osayleiskaavan keskeisimmät elinoloihin ja elinympäristöön vaikuttavat ympäristöhaitat aiheutuvat kaava-alueella sijaitsevan Ilmolahden ampumaradan toiminnasta. Ampumaradan vaikutuksia käsitellään tarkemmin kappaleessa 6.8.

Osayleiskaava-alueelle vaikuttavat keskeisesti myös suunnittelualueen poikki kulkeva valtatie 4 ja sen liikenne. Osayleiskaavaratkaisussa ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja eikä näin ollen uutta rakentamista valtatie 4 melualueille.

6.7 Meluvaikutukset

Osayleiskaavan alueella melua aiheuttavia toimintoja ovat etenkin Ilmolahden ampumaradan ampumatoiminta. Ampumaradan meluvaikutuksia on arvioitu omassa kappaleessa 6.8. Muita melua aiheuttavia toimintoja osayleiskaavan alueella ovat valtatie 4 liikenteen melu sekä Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen maa-ainestenottotoiminta.

Osayleiskaavan suunnittelun aikana ei ole toteutettu erillisiä melumallinnuksia valtatie 4 liikenteen melulle eikä Kirrinkallion maa-ainestenottotoiminnalle. Sekä valtatie 4 että Kirrinkallion maa-ainestenottoalue sijaitsevat lähimmistä osayleiskaava-alueella sijaitsevista olemassa olevista asuinrakennuksista noin 450–500 metrin etäisyydellä.

Liikenteen kasvuennusteen mukaan valtatie 4 liikenne tulee kasvamaan vuodesta 2017 vuoteen 2018 mennessä kevyen liikenteen osalta kasvukertoimella 1,314 (kevytliikenne) ja 1,219 (raskasliikenne). Liikennemäärien ja etenkin raskaan liikenteen määrien kasvu tulee jossain määrin lisäämään valtatie meluvaikutuksia lähialueille.

Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen laajennuksen 29.5.2018 ympäristöluvan mukaan maa-ainestenottoalueen melua syntyy louhintatyössä ja murskauslaitoksella porauksesta, räjäytyksistä, murskauksesta, kuormauksesta ja raskaasta liikenteestä. Murskauslaitoksen tärkeimmät melunlähteet ovat kiviaineksen rikotuslaitteet, murskaimet, seulasto sekä kuljettimet. Ympäristöluvan mukaan meluntorjunnassa keskeistä on murskauslaitoksen tarkoituksenmukainen sijoituspaikan järjestäminen. Luvassa myös mainitaan, että toiminnan edetessä meluhaittoja ehkäistään sijoittamalla murskauslaitos siten, että louhoksen seinämät muodostavat luonnollisen meluesteen lähipien häiriintyvien kohteiden suuntaan sekä tarvittaessa sijoittamalla varastokasoja ja pintamaita estämään meluhaittojen leviämistä. Kallion räjäytyksistä syntyvä melu on kertaluonteista ja lyhytkestoista.

Kirrinkallion maa-ainestenottoalueen ympäristöluvan lupamääräysten mukaan

Toiminnasta aiheutuva melu ei saa häiriölle alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (VNp 993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja vakituisen asumiseen käytettävillä alueilla päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 LAeq ja yöohjearvoa (klo 22–7) LAeq 50 dB sekä loma-asumiseen käytettävillä alueilla päiväohjearvoa (klo 7–22) 45 dB ja yöohjearvoa (klo 22–7) 40 dB.

Toiminta tulee sijoittaa alueella siten että kaivannon reunat ja varastokasat ehkäisevät mahdollisimman tehokkaasti melun leviämistä häiriintyvien kohteiden suuntaan. Haitallista melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin ja muilla vastavasti ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on tarvittaessa rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen. Jos määrättyjen meluohjearvojen ylittymistä on syytä epäillä, tulee luvan saajan valvontaviranomaisen vaatiessa teettää kustannuksellaan melumittaus lähimmillä asuinkiinteistöillä toiminnan aikana. Mittausten niin osoittaessa on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin meluhaittojen vähentämiseksi ohjearvojen mukaiselle tasolle. Tarvittaessa melumittaus on tehtävä viranomaisen niin määrätessä myöhemmin uudelleen.

Ilmolahden ampumaradan osayleiskaava on pääosin osayleiskaavan suunnittelualueen olemassa olevan maankäytön esittävä kaava. Meluvaikutusten osalta valtatie 4 melu tulee nykytilanteesta lisääntymään jonkin verran liikennemäärien kasvaessa. Lisäksi Kirrinkallion maa-ainesten laajentuminen tulee joissain määrin lisäämään maa-ainestenotto toiminnasta aiheutuvaa melua, mutta vaikutus nähdään pieneksi nykytilanteeseen verrattuna. Alueen merkittävin melua aiheuttava toiminta on Ilmolahden ampumaradan ampumatoiminta, jonka vaikutuksia on arvioitu yksityiskohdaisemmin kappaleessa 6.8

6.8 Ilmolahden ampumaradan ympäristövaikutukset

Ampumaratojen ympäristövaikutukset

Osayleiskaavan merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät ampumaurheiluun ja Ilmolahden ampumarata-alueen toimintaan. Ampumaurheilun merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat sekä aseella ampumisesta syntyvä melu että ammunnan seurauksena vapautuvat haitallisten aineiden päästöt.

Ampumaurheilun ympäristövaikutukset voidaan jakaa sekä paikallisiksi että laajemmalle alueelle vaikuttaviksi ympäristövaikutuksiksi (Kajander & Parri 2014). Tuliaseella laukeamisen yhteydessä syntyvä ääni ja sen myötä haitalliseksi koettu melu voi ilman oikeanlaisia meluntorjuntamenetelmiä kantautua kauaksi ja häiritä muun muassa ampumaradan lähistöllä asuvia ihmisiä. Melun lisäksi ampumisen yhteydessä ympäristöön vapautuvat raskasmetallit vaikuttavat etenkin paikallisesti ampuma-alueen maaperään, mutta ne voivat myös huuhtoutua esimerkiksi pintavalunnan mukana kauemmaksi ampumapaikalta. Lisäksi ampumaradalla järjestettävissä kilpailuissa ja muissa tapahtumissa, joissa alueelle kokoontuu paljon yleisöä, voivat ihmisten aiheuttamat ympäristövaikutukset kasvaa merkittävästi.

Varsinaisen ampumasuorituksen lisäksi ampumaratatoiminnasta aiheutuu ympäristövaikutuksia myös ammunnan harrastamiseen liittyvistä muista toiminnoista sekä ampumaratojen rakentamisesta ja ylläpidosta, joista seuraa niin suoria kuin epäsuoriaakin ympäristövaikutuksia. Lisäksi välillisiä ympäristövaikutuksia syntyy muun muassa ampumaradalle tapahtuvasta liikenteestä, aseiden ja luotien valmistamisesta sekä sähkön ja lämmön tuotannosta.

Ilmolahden ampumaradan meluvaikutukset

Voimassa olevassa ympäristöluvassa annetaan määräykset ampumaratatoiminnasta aiheutuvalle melulle. Ympäristöluvan 3. kohdan mukaan ampumaratatoiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää

A-painotettuna enimmäistasona impulssiaikavakiolla (LAI_{max}) määritettynä lähimmillä melulle altistuvilla asumiseen käytettävillä alueilla 65 dB ja loma-asutukseen käytettävillä kohteilla tai luonnon-suojelualueilla 60 dB. Mikäli toiminnasta aiheutuu sallittua suurempaa melua, tulee rata-alueen ympäristön melutaso selvittää ja tarvittaessa tehostaa meluntorjuntatoimenpiteitä.

Ilmolahden ampumarata-aluetta laajennettiin ja sen meluntorjuntakeinoja parannettiin vuosien 2017–2018 aikana. Rakentamisen yhteydessä alueelle myös tehtiin Ramboll Finland Oy:n toteuttamana melumallinnus, jossa olivat mukana ampumarata-alueen olemassa olevat haulikkoradat ja luotiradat sekä niiden parannettava meluntorjunta ja uusi tuolloin rakennettavan ollut 300 m / 150 m kiväärirata. Vuoden 2018 melumallinnuksessa on käytetty lähtöaineistona ampumaradan meluntorjuntatoimenpiteiden parantamisen toimenpiteiden ja uuden 300 m / 150 m kivääriradan asemapiiirrosta vuodelta 2017 (Ritvanen). Asemapiiirroksen mukaiset toiminnot on rakennettu vuosien 2017–2018 aikana.

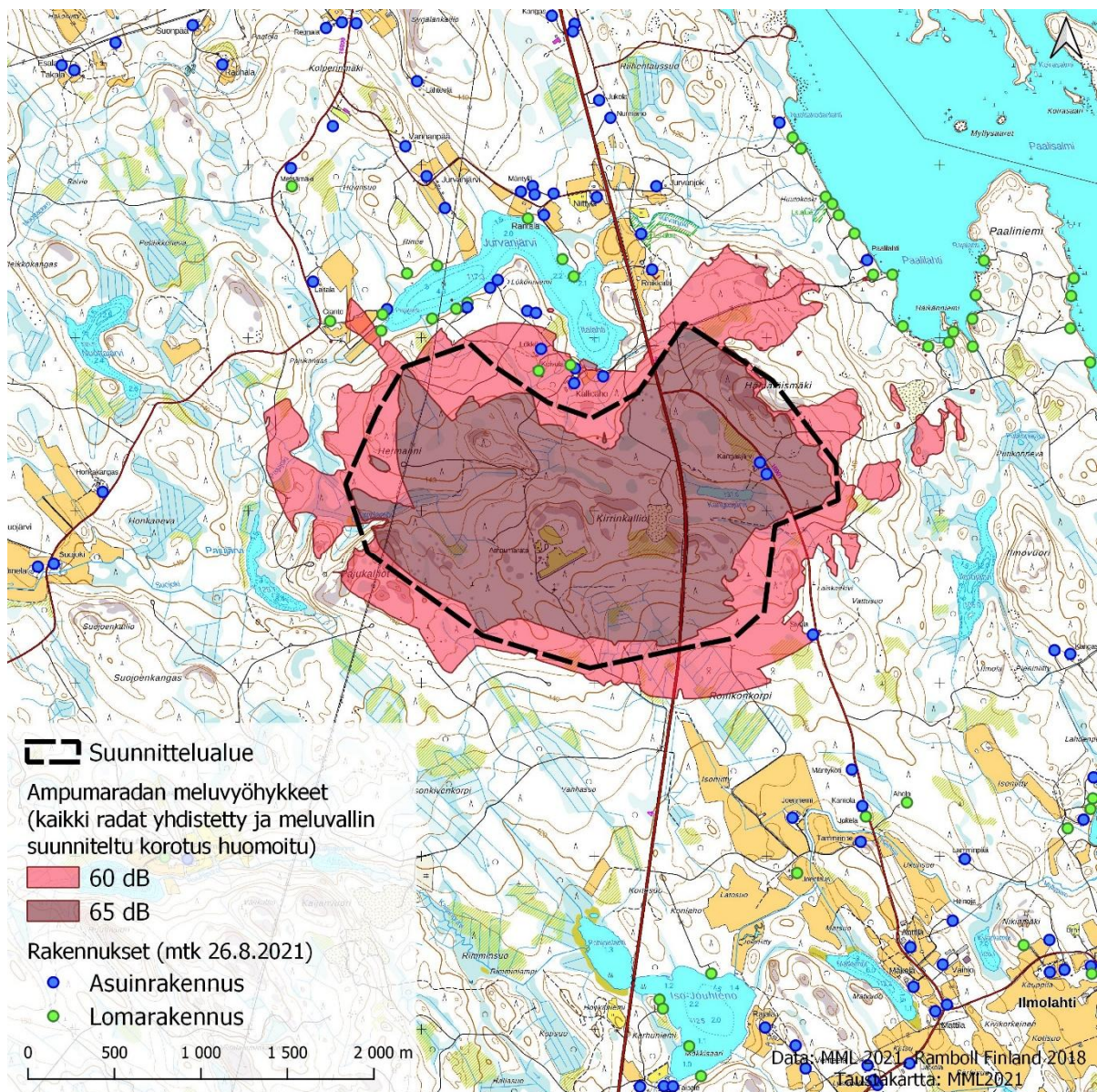
Melumallinnuksen mukaan luotiratojen enimmäisäänitaso on vuosien 2017–2018 aikana rakennetuilla meluntorjuntatoimenpiteillä alueen itäpuolella lähimmillä asuinrakennuksilla noin 67 dB. Jurvanjärven eteläosan vakituksella asutuksella enimmäisäänitasot ovat luokkaa 60–61 dB ja rantayleiskaavan mukaisilla uusilla rakennuspaikoilla alle 60 dB.

"Luotiratojen osalta enimmäisäänitasot ovat Jurvanjärven ympäristössä alle ohjearvon 65 dB vakituksella asutuksella ja alle loma-asutuksen ohjearvon 60 dB nykyisellä ja uusilla rakennuspaikoilla. Itäpuolen kahden lähimmän asuintalon kohdalla laskentatulos on lukuarvona yli ohjearvon 65 dB (laskentaepävarmuus huomioiden ohjearvon tasolla)."

Melumallinnuksen mukaan haulikkoradan enimmäisäänitaso on vuosien 2017–2018 aikana rakennetuilla meluntorjuntatoimenpiteillä skeetradan osalta ympäristön vakituksella asutuksella alle ohjearvon 65 dB sekä nykyisellä ja suunnitellulla loma-asutuksella alle ohjearvon 60 dB. Trap -radan kohdalla nykyisillä meluntorjunnoilla enimmäisäänitaso on yli 60 dB:n (LAI_{max}) ohjearvon uusilla rakennuspaikoilla. Melumallinnus toteutettiin Trap -radan kohdalla myös siten, että määritettiin tilanne, jossa meluvalli on korotettu siten, että vallin harja on 5,5 metriä ampumapaikkaa korkeampana. Tällöin enimmäisäänitaso jää alle 60 dB:n (LAI_{max}) ohjearvon uusilla rakennuspaikoilla.

Kaavaehdotuksen laatimisen yhteydessä Trap -radan meluvallin korkeus tarkistettiin. Tarkistuksen perusteella todettiin, että nykytilanteessaan meluvalli ei ole kaikilta osiltaan vuoden 2018 melumallinnuksessa ja sen lähtöaineistona käytetyn asemapiiirroksen mukaisessa korkeusasemassa, vaan meluvalli jää matalammaksi. Meluvalli tulee korottaa meluvaikutusten lieventämiseksi. Mittausten mukaan valli on pohjoisosastaan 0–2 metriä matalampi ja keskiosastaan 0,2–1,2 metriä korkeampi kuin vuoden 2018 melumallinnuksessa käytetty valli.

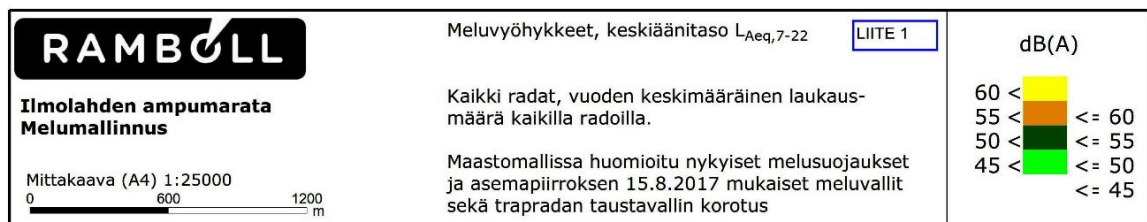
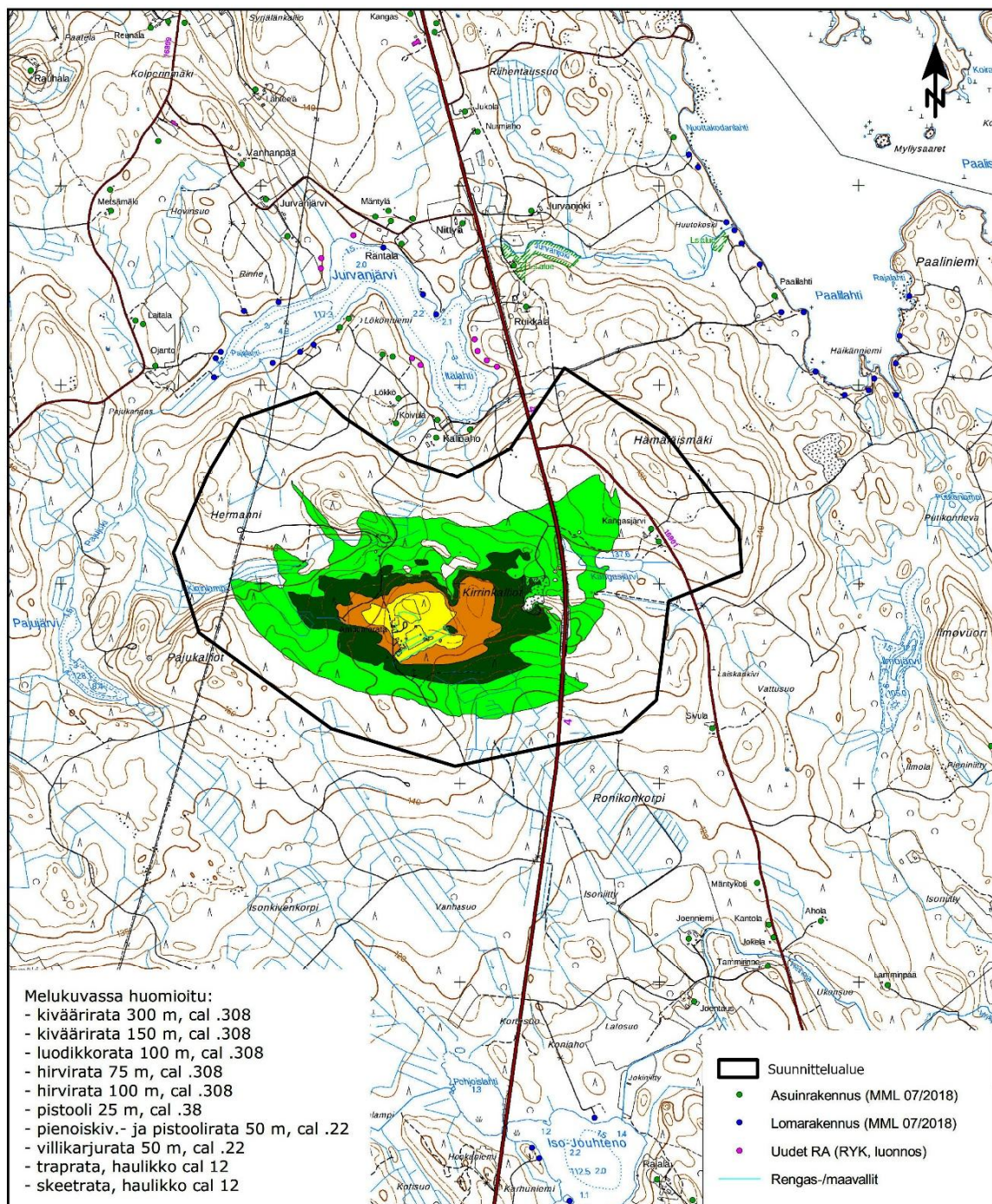
Melumallinnuksessa syntyneiden kaikkien (trap, skeet ja kivääriradat) ratojen melualueet on yhdistetty laajimman vaikutuksen mukaan ja muodostuneiden melualueiden mukaan on määritetty Ilmolahden ampumarata-alueen 60dB:n ja 65 dB:n meluvyöhykkeet (LAI_{max}) (Kuva 6–1). 65 dB:n meluvyöhykkeelle sijoittuu kaksi olemassa olevaa asuinrakennusta Kangasjärven itärannalla ja 60 dB:n meluvyöhykkeelle 4 asuinrakennusta ja kaksi lomarakennusta Jurvanjärven Itälahden rannalla. Melumallinnuksen mukainen 65 dB:n (LAI_{max}) melualue sijoittuu kokonaisuudessaan Ilmolahden ampumaradan osayleiskaavan rajauksen sisäpuolelle. Melumallinnuksen mukainen 60 dB:n (LAI_{max}) mukainen melualue sijoittuu pääosin rakentamattomille alueille suunnittelualueen ulkopuolelle. 60 dB:n (LAI_{max}) melualueita ei osoiteta tässä yleiskaavassa. Koska 60 dB:n (LAI_{max}) melualue vaikuttaa lomarakentamiseen, Ilmolahden ampumaradan 60 dB:n (LAI_{max}) melualue huomioidaan Jurvanjärven ranta-alueilla valmisteilla olevassa Keitelelen länsipuolen rantayleiskaavassa.

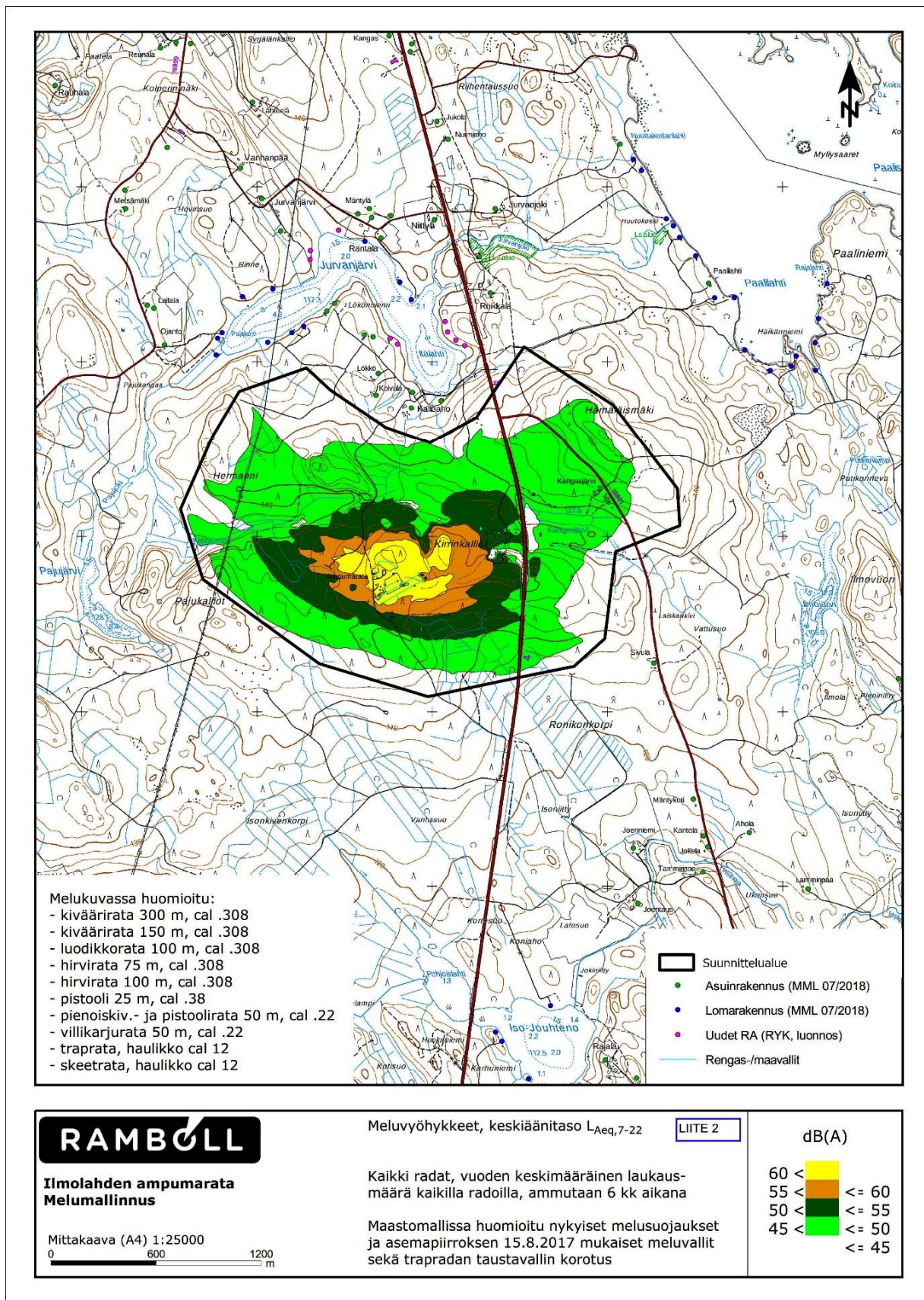
Kuva 6-1 Ilmolahden ampumarata-alueen melumallinnuksen 2018 60 dB:n (L_{A1max}) ja 65 dB:n (L_{A1max}) melualueet sekä olemassa olevat asuin- ja lomarakennukset.

Kaavoituksen yhteydessä Ilmolahden ampumaradalle tehtiin lisäselvitys 2.6.2022 ampumamelun keskiäänitasosta (Liite 8). Raportissa määritettyjen keskiäänitasojen vyöhykkeet on esitetty kuvissa (Kuva 6-4, Kuva 6-5). Raportin ensimmäisessä tilanteessa on esitetty vuosittaisten aukiolo-päivien päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq7-22}$ (Kuva 6-4). Asutukselle sovellettava keskiäänitason ohjearvo (VNp 993/92) 55 dB ylittyy rata-alueen välittömässä läheisyydessä, eikä ulotu asutukseen. Loma-asutukselle sovellettava ohjearvo 45 dB ulottuu enimmillään noin 1 km etäisyydelle, vyöhykkeille ei jää loma-asuntoja tai niiden rakennuspaikkoja.

Raportin toisessa tilanteessa on esitetty päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq7-22}$ 6 kuukauden ajalle, jos suurin osa laukauksista ammutaan näiden 6 kuukauden aikana (kesäkausi) (Kuva 6-5). Asutukselle sovellettava keskiäänitason ohjearvo (VNp 993/92) 55 dB ylittyy rata-alueen välittömässä läheisyydessä, eikä ulotu asutukseen. Loma-asutukselle sovellettava ohjearvo 45 dB ulottuu enimmillään noin 1,4 km etäisyydelle, vyöhykkeille ei jää loma-asuntoja tai niiden rakennuspaikkoja.

Kuva 6-4. Vuosittaisten aukiolopäivien päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq,7-22}$

Kuva 6-5. Päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq7-22}$ 6 kuukauden ajalle, jos suurin osa laukauksista ammutaan näiden 6 kuukauden aikana (kesäkausi)

Ilmolahden ampumaradan haitta-ainepäästöt

Ilmolahden ampumaradan voimassa olevassa ympäristöluvassa määrätään myös säädökset ampumaradan haitta-ainepäästöjen hallinnasta.

Ympäristöluvan mukaan tulee ampumaradan toiminnan noudattaa myös seuraavia lupamääräyksiä.

- Maahan kertyvät hylsy- ja kiekon kappaleet tulee kerätä talteen keväällä ja syksyllä ja toimittaa hyväksytyyn jätteiden vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.
- Pistooli- ja kivääriradat tulee varustaa luodinkerääjillä, joihin kerääntyvä lyijy kerätään talteen ja toimitetaan laitokselle, jolla on lupa käsitellä ko. jätettä.
- Ampumarata-alueen jätehuollossa on noudatettava Viitasaaren kaupungin jätehuoltomääräyksiä sekä jätelakia. Syntyvän jätteen määrää on pyrittävä vähentämään ja syntyvät jätteet on lajiteltava syntypaikallaan. Jäteastioihin on selkeästi merkittävä, mille jätteelle se on tarkoitettu.
- Yleisestä siistiydessä alueella on pidettävä huolta ja toiminnasta ei saa aiheutua ympäristöön epäsiisteyttä, maiseman rumentumista tai viihtyisyyden vähentymistä. Ampumaradalla ei saa polttaa, eikä sinne saa haudata jätettä.

Ampumaradan toiminnan alueellaan aiheuttama haitta-ainepäästöt ja maaperän haitta-aineiden kuormitus on huomioitu osayleiskaavassa pilaantuneita maa-alueita ja niiden kunnostustarvetta osoittavalla merkinnällä. Puhdistettava/kunnostettava maa-alue -merkintä velvoittaa selvittämään alueen maa-alueen puhdistamis- ja kunnostamistarpeen siinä tilanteessa, kun alueen maankäyttö on muuttumassa.

Ilmolahden ampumaradan pintavesivaikutukset

Ampumaradan pintavesivaikutuksia mm. Jurvanjärven osayleiskaava-alueen suuntaan selvitettiin BAT-oppaan mukaisella haitta-aineen hallintatarpeen arvioinnilla. Tehtyjen pintavesi- ja sedimenttitutkimuksien perusteella metallikuormitusta ei päätyisi yhden seurantakerran perusteella ampumaradalta Jurvanjärven suuntaan. Ampumaradalta Jurvanjärven suuntaan päätyvien pintavesien riskienhallintatoimenpiteille ei ole tarvetta. Pintavesien metallipitoisuuksien seurantaä esitetään tehtäväksi 3 vuoden välein.

Ilmolahden ampumaradan vaikutusten arviointi

Annetut lupamääräykset huomioon ottaen, ampumaradan toiminnasta ei aiheudu terveydelle haittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, erityisten luonnonolosuhteiden huononumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän pohjaveden käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureille. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski sekä alueen kaavamääräykset.

7. LÄHTEET

- Helminen ym. (2020) Kaupunki-maaseutu-alueuokitus 2018. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 21/2020
- Keski-Suomen liitto (2020) maakuntakaava-aineisto
- Kajander & Parri (toim.) 2014. Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta. Paras käyttökel-poinen tekniikka (BAT). Suomen ympäristökeskus 4/2014
- Viitasaaren kaupungin rakennusjärjestys
- Viitasaaren rakennus- ja miljöinventointi (1988). Keski-Suomen museo.
- Viitasaaren rakennus- ja miljöinventoinnin päivitysluonnos, 2017 Viitasaaren kaupunki
- Viitasaaren kaupungin ympäristölautakunnan Ilmolahden ampumarata-alueelle myöntämät ympäristöluvut (1999, 2013, 2016)
- Viitasaaren kaupungin ympäristölautakunnan Kirrinkallion maa-ainestenottoalueelle myöntämä ympäristölupa (2018)
- Keski-Suomen liitto (2009) Maa- ja kalliokiviainestutkimukset Keski-Suomen maakunnan alueella
- Keski-Suomen liitto (2014). Raportti Hiljaiset alueet Keski-Suomessa
- Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Keski-Suomessa (päivitys 25.05.2009)
- Ramboll Finland Oy (2018). Ilmolahden ampumarata, Viitasaari. Melumallinnus.
- Ramboll Finland Oy (2021) Luontoselvitys 2021.
- Ramboll Finland Oy (2022a) Ilmolahden ampumamelun keskiäänitasoselvitys 2022
- Ramboll Finland Oy (2022b) Ilmolahden ampumaradan haitta-aineen hallintatarpeen arviointi 2022-
- Kartta- ja paikkatietolähteet
 - Kapsi (2021): Taustakarttarajapinta
 - Keski-Suomen liitto (2020). Maakuntakaava
 - Luonnonvarakeskus (2021). Puuston keskitilavuus
 - Maanmittauslaitos (2021). Peruskarttarasterit
 - Maanmittauslaitos (2021). Taustakarttarasterit & taustakarttarajapinta
 - Syke (2021). Asemakaavoitettu alue 31.12.2012 (päivitetty: 29.9.2020)
 - Syke (2021). Luonnonsuojelualueet (jatkuva päivittyminen)
 - Syke (2021). Natura 2000 -alueet (päivitetty: 1.12.2020)
 - Syke (2021). Pohjavesialueet (päivitetty: 18.5.2021)
 - Syke (2021). Ranta 10 -aineisto (päivitetty 1.12.2020)
 - Syke (2021). Valuma-alueet (päivitetty 9.2.2010)
 - Syke (2021). Yhdyskuntarakenteen aluejaot 2019 (päivitetty 1.12.2020)
 - Väylävirasto (2022). Digiroad-rajapinta

8. KAAVAN TOTEUTUS

Osayleiskaavan toteuttaminen riippuu maanomistajien halukkuudesta ryhtyä toteuttamaan kaavan sallimia muutoksia.

Ramboll
Maankäyttö- ja ekologiyksikkö

Viitasaaren kaupunki
Keskitie 10
44500 Viitasaari

Teknisen toimialajohtaja
Juho Tenhunen
044 459 7380
juho.tenhunen@viitasaari.fi

Maanmittausteknikko
Kaisa Honkakallio
044 459 7384
kaisa.honkakallio@viitasaari.fi

Ramboll Finland Oy
Puutarhakatu 9
70300 Kuopio

Kaavoitusarkkitehti, projektipäällikkö
Pirjo Pellikka
040 5322 380
pirjo.pellikka@ramboll.fi